

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Klasa: 022-03/17-12/19
Urbroj: 50301-25/06-17-27

Zagreb, 21. lipnja 2017.

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno:	21-06-2017
Šifra predmeta:	021-12/17-09/14
Šifra prijavitelja:	50-17-04

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Izvješće pučke pravobraniteljice za 2016. godinu - mišljenje Vlade
Veza: Pismo Hrvatskoga sabora, klase: 021-12/17-09/14, urbroja: 65-17-03, od 31. ožujka 2017. godine

Na temelju članka 122. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, br. 81/13 i 113/16), Vlada Republike Hrvatske o Izvješću pučke pravobraniteljice za 2016. godinu, daje sljedeće

MIŠLJENJE

Vlada Republike Hrvatske, u odnosu na pojedine navode, primjedbe i preporuke pučke pravobraniteljice, očituje se kako slijedi:

3.1.4. Podrška žrtvama i svjedocima u kaznenim postupcima

U odnosu na preporuku 9., Ministarstvu pravosuđa, da Europskoj komisiji dostavi usporedive podatke za procjenu financijskog izdvajanja za sustav besplatne pravne pomoći, Vlada Republike Hrvatske ističe da Ministarstvo pravosuđa dostavlja Europskoj komisiji usporedive podatke o funkcioniranju pravosuđa koje Europska komisija objavljuje jednom godišnje (podaci dostupni putem linka: http://ec.europa.eu/justice/effective-justice/scoreboard/index_en.htm).

Izvješće EU Justice Scoreboard za 2017. objavljeno je 10. travnja 2017. godine i dostupno je na linku http://ec.europa.eu/newsroom/document.cfm?doc_id=43918.

U odnosu na preporuku 11., Ministarstvu pravosuđa, Vlada Republike Hrvatske navodi da se preporuka o pripremi izmjena Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći kojom bi se natječajni postupak za financiranje besplatne pravne pomoći raspisao u prethodnoj i dovršio na početku godine za koju se sredstva dodjeljuju, čini u suprotnosti s preporukom o uvođenju trogodišnjeg programskog financiranja registriranih pružatelja primarne pravne pomoći kao oblika institucionalne potpore. S druge strane, raspisivanje

natječaja za financiranje projekata za pružatelje primarne pravne pomoći moguće je tek nakon što Hrvatski sabor donese proračun za iduću godinu zbog čega bi vremenska razlika između sada važećeg uređenja i uređenja koji se predlaže bila neznatna. Preporuka o izmjeni Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći kojom bi se brisala odredba o brisanju iz registra onih pružatelja kojima nije odobren projekt tri godine uzastopce načelno se može razmotriti kod eventualne buduće izmjene Zakona. Preporuka kojom bi se propisala obveza financiranja ovlaštenih udruga i pravnih klinika iz sredstava jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave morala bi se raspraviti s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave jer bi se njome istima nametnule financijske obveze.

U odnosu na preporuku 15., uredima državne uprave i Ministarstvu pravosuđa, da ažurnije obračunavaju i isplaćuju troškove odvjetnika za pruženu sekundarnu besplatnu pravnu pomoć, Vlada Republike Hrvatske ukazuje da je Ministarstvo pravosuđa vrlo ažurno u kontroli i obračunu troškova za sekundarnu pravnu pomoć, te se nalozi za isplatu izrađuju u svega nekoliko dana od primitka računa.

U odnosu na preporuku 17., Ministarstvu pravosuđa, da sustavno informira građane o besplatnoj pravnoj pomoći te promovira i potiče alternativne metode rješavanja sporova, Vlada Republike Hrvatske naglašava da je prema EU Justice Scoreboard kriterijima i mjerenjima Republika Hrvatska posljednjih nekoliko godina među vodećim zemljama Europske unije u promociji alternativnih metoda rješavanja sporova.

U odnosu na preporuku 18., Ministarstvu pravosuđa, da pri svim sudovima ustroji odjel za mirenje, Vlada Republike Hrvatske smatra da bi ustrojavanje odjela za mirenje pri svakom sudu bilo neracionalno s obzirom na broj zainteresiranih stranaka da spor riješe mirnim putem. Osim toga, sudski odjel se osniva godišnjim rasporedom poslova, što je u nadležnosti predsjednika suda koji je dužan organizirati rad na sudu kojim predsjedava.

U odnosu na dio teksta na stranici 20. Izvješća, koji se odnosi na Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku, Vlada Republike Hrvatske ističe da je Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku, koji između ostalog, implementira Direktivu 2012/29/EU o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela, prošao prvo čitanje u Hrvatskome saboru, a izrada Konačnog prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku i upućivanje u drugo čitanje u Hrvatski sabor, predviđeno je u drugom kvartalu 2017. godine.

U odnosu na dio teksta na stranici 21., a vezano za sljedeću rečenicu: "Prema podacima Samostane službe za podršku žrtvama i svjedocima MP-a, u sklopu mjera iz Nacionalne strategije vezanih za izobrazbu stručnjaka koji dolaze u kontakt sa žrtvama i svjedocima, tijekom 2016. provedena su predavanja za službenike policije u gradovima u kojima su ustrojeni odjeli za podršku, dok u ostalim gradovima takvih edukacija nije bilo", Vlada Republike Hrvatske ukazuje da se edukacije provode od 2015. godine te su u tom razdoblju bila organizirana predavanja za službenike policije i u gradovima u kojima nisu ustrojeni odjeli za podršku. Naime, nije moguće u jednoj godini održati predavanja za policiju na teritoriju cijele Republike Hrvatske pa su ista planirana u okviru godišnjih planova Ministarstva pravosuđa, Samostalne službe i odjela za podršku žrtvama i svjedocima, a u suradnji s policijom, tijekom razdoblja od 2015. do kraja 2017. godine, za sve policijske uprave u Republici Hrvatskoj. Odgovarajući podaci nalaze se u sljedećoj tablici:

POPIS ODRŽANIH EDUKACIJA U PU I PP ZA 2015., 2016. I 2017. GODINU

GODINA	Zagreb	Zadar	Osijek	Vukovar	Sisak	Rijeka	Split	UKUPNO
	MUP	MUP	MUP	MUP	MUP	MUP	MUP	MUP
2015	PP Kruge (16)	PU Zadarska						18
	PU Krapinsko-zagorska							
2016	PP Kruge (20)	PU Zadarska	PU Požeško-slavonska	PP Županja	PU Karlovačka	PU Primorsko-goranska (5)	PU Splitsko-dalmatinska	48
	Policijska akademija (5)		PU Virovitičko-podravska		PU Koprivničko-križevačka			
	PU Međimurska		PU Osječko-baranjska	PU vukovarsko-srijemska (5)	PU Sisačko-moslavačka	PU Istarska		
	PP Medveščak				PU Bjelovarsko-bilogorska			
2017	PP Kruge (9)	PU Šibensko-kninska			PU Brodsko-posavska			13
					PP Nova Gradiška			
					PP Slavonski Brod			
UKUPNO	53	3	3	6	7	6	1	79

3.2. PRAVA NACIONALNIH MANJINA

Vezano uz dio Izvješća na stranici 32. koji se odnosi na ravnopravnu službenu uporabu jezika i pisma pripadnika nacionalnih manjina, u dijelu koji se odnosi na pravo pripadnika nacionalnih manjina da se koriste imenom i prezimenom na svome manjinskoj jeziku, Vlada Republike Hrvatske ističe da Obiteljski zakon (Narodne novine, broj 103/15) sadrži odredbe o braku te propisuje da se prilikom sklapanja braka nevjesta i ženik mogu sporazumjeti o prezimenu i u članku 30. propisuje izbor prezimena koje mogu uzeti. Iz navedenog proizlazi da je Obiteljskim zakonom izričito propisan izbor prezimena prilikom sklapanja braka te navedena odredba predstavlja pravni temelj za postupanja matičara i ista se odnosi na sve osobe koje sklapaju brak u Republici Hrvatskoj, budući da navedenim Zakonom nije propisan nikakav izuzetak. Potrebno je napomenuti da pripadnici nacionalnih manjina koji imaju hrvatsko državljanstvo mogu svoje osobno ime uskladiti u određeni oblik ili način pisanja kroz institut promjene osobnog imena sukladno odredbama Zakona o osobnom imenu (Narodne novine, broj 118/12).

Na stranici 33. Izvješća navodi se da iako je manjinama zajamčeno pravo na proporcionalnu zastupljenost u tijelima državne uprave i pravosudnim tijelima i dalje izostaju učinkovite mjere za rješenje njihove značajne podzastupljenosti. U nastavku teksta Izvješća daje se prikaz broja zaposlenih u tijelima državne uprave i stručnim službama i uredima Vlade Republike Hrvatske prema podacima Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i Ministarstva uprave, te se ističe da udio pripadnika nacionalnih manjina u ukupnom stanovništvu Republike Hrvatske iznosi 7,67%, no da ih je među zaposlenima u tijelima državne uprave i stručnim službama i uredima Vlade tek 3,40%. U odnosu na navedena utvrđenja, Vlada Republike Hrvatske napominje da državna tijela ne mogu sa sigurnošću znati broj pripadnika nacionalnih manjina koje zapošljavaju, budući da zaposlenici nisu u obvezi izjašnjavati se o svojoj nacionalnoj pripadnosti.

Vezano uz tekst Izvješća na stranici 35., koji se odnosi na slobodu izražavanja nacionalne pripadnosti i ostvarivanja manjinskih prava, i to u dijelu koji se odnosi na ispravak podataka o nacionalnoj pripadnosti u matici rođenih, Vlada Republike Hrvatske ističe da Zakon o državnim maticama (Narodne novine, br. 96/93 i 76/13) taksativno nabroja određene

podatke i način njihova evidentiranja, a koji se odnose na činjenice bitne u osobnom statusu građana, definirane i drugim materijalnim propisima. Za maticu rođenih, sukladno članku 9. Zakona, određuju se podaci koji se upisuju prilikom temeljnog upisa, kao i činjenice koje se u maticu rođenih upisuju kao naknadni upis. Podaci temeljnog upisa iskazuju se u posebnim rubrikama matice rođenih. Ako su podaci temeljnog upisa naknadno utvrđeni, oni se upisuju u odgovarajuću rubriku matice rođenih koja je prethodno bila nepopunjena, ali uz bilješku u kojoj se navodi kada i na temelju čega su podaci popunjeni. Isto tako, u maticu rođenih naknadno se upisuje niz podataka koji u pravilu nisu ili ne mogu biti poznati u vrijeme temeljnog upisa (npr. sklapanje braka, promjena osobnog imena, smrt i dr.). Naknadni upisi i bilješke, bez obzira da li se istim mijenja podatak u ispunjenoj rubrici temeljnog upisa ili se evidentira podatak o osobnom stanju građana koji se mora evidentirati po posebnim propisima, iskazuje se u posebnom dijelu matice rođenih predviđenom za naknadne upise. Odredbom članka 9. Zakona nije propisano da se u maticu rođenih kao naknadni upisi i bilješke upisuje podatak o promjeni nacionalnosti djeteta, niti postoji poseban propis koji bi utvrđivao postupak promjene nacionalnosti.

Maticom rođenih dokazuje se činjenica rođenja, ali ne i nacionalnost. Naime, prema Ustavu Republike Hrvatske i Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina (Narodne novine, br. 155/02, 47/10 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 80/10, 93/11 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) svaki državljanin Republike Hrvatske ima pravo slobodno se izjasniti da je pripadnik neke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj. U Republici Hrvatskoj ne postoji evidencija o nacionalnosti i to iz razloga što se pripadnost određenom narodu ne dokazuje ispravama, već se o njoj osoba izjašnjava. Iz tog razloga Zakon o državnim maticama nije niti regulirao naknadno upisivanje tog podatka, odnosno promjenu već upisanog podatka o nacionalnosti u državnim maticama. Neovisno o tome, što je za neku osobu u njoj matici rođenih upisana nacionalnost, toj osobi nitko ne brani da se slobodno izjašnjava o bilo kojoj drugoj nacionalnosti za potrebe vođenja drugih službenih evidencija (sklapanje braka, registar birača i sl.), ali se ta promjena u izjašnjavanju, sukladno naprijed navedenom Zakonu, ne upisuje kao naknadni upis u matici rođenih.

Također, potrebno je ukazati da se ispravljanje grešaka u državnim maticama, a sukladno članku 9. točki 13. Zakona, odnosi na greške koje su učinjene pri temeljnom upisu podataka, odnosno kad je neki temeljni podatak pogrešno upisan ili je upisan podatak koji nije bio točan u vrijeme temeljnog upisa, a naknadno je utvrđena točnost tog podatka. Međutim, prilikom upisa podatka o nacionalnosti djece u matici rođenih nije učinjena nikakva greška, koju bi trebalo ispravljati, budući da sami roditelji sporazumno određuju nacionalnu pripadnost djece, što je u skladu s važećim propisima te se u tom slučaju ne može taj podatak ispravljati i upisivati u maticu rođenih temeljem članka 9. točke 13. Zakona.

3.3. DISKRIMINACIJA TEMELJEM RASE, ETNIČKE PRIPADNOSTI ILI BOJE KOŽE TE NACIONALNOG PODRIJETLA

U odnosu na tekst Izvješća na stranici 45., Vlada Republike Hrvatske ukazuje da status osiguranika osoba kojima je odobrena međunarodna zaštita nije bio određen ranije važećim Zakonom o azilu, već Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju (Narodne novine, br. 80/13 i 137/13). Zakon o azilu je propisivao da azilant i stranac pod supsidijarnom zaštitom ostvaruje pravo na zdravstvenu zaštitu u istom opsegu kao i osiguranik obveznog zdravstvenog osiguranja u Republici Hrvatskoj, a Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju bilo je propisano da su azilanti osiguranici obveznog zdravstvenog osiguranja. Također, netočno se navodi da "gotovo niti jedna osoba pod međunarodnom zaštitom nema

liječnika primarne zdravstvene zaštite". Točno je da iz razloga što više nisu osiguranici, osobe pod međunarodnom zaštitom imaju problema prilikom odabira liječnika primarne zdravstvene zaštite, no uz određeni trud i asistenciju službenika za integraciju i nevladinih organizacija, sve osobe ostvaruju zdravstvenu zaštitu.

Ujedno Vlada Republike Hrvatske ukazuje na to da je u saborskoj proceduri Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti stranaca u Republici Hrvatskoj. Navedenim zakonskim prijedlogom izvršeno je potpuno usklađenje s pravnom stečevinom Europske unije te je uspostavljen i zakonodavni okvir za donošenje podzakonskih propisa, kojima će se tražitelju međunarodne zaštite, azilantu, strancu pod supsidijarnom zaštitom te članovima njihovih obitelji, kao i djetetu bez pratnje, osigurati kontinuirana i dostupna zdravstvena zaštita.

U odnosu na preporuku 46., Ministarstvu graditeljstva i prostornoga uređenja da, nakon dovršetka postupka po zahtjevima za ozakonjenje građevina iz romskih naselja, utvrdi poteškoće uslijed kojih ozakonjenje nije moguće, te izradi prijedloge njihova rješenja, Vlada Republike Hrvatske ukazuje da je Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja pružilo financijsku pomoć romskoj populaciji u ozakonjenju njihovih nezakonito izgrađenih zgrada (765 građevina u 11 romskih naselja) na način da su osigurana sredstva te pripremljeni i provedeni otvoreni postupci javne nabave za izradu geodetskih i arhitektonskih snimaka izvedenog stanja. U razdoblju od početka ovoga projekta 2012. godine, pa do kraja 2016. godine za potrebe ozakonjenja romskih nezakonito izgrađenih stambenih zgrada, kao i za potrebe prostornog uređenja romskih naselja, iz proračuna Ministarstva uplaćeno je ukupno 2.306.240,00 kuna.

Također, utvrđeno je da je za sada samo 10% postupaka ozakonjenja u romskim naseljima okončano donošenjem rješenja o izvedenom stanju. Analizom postupaka uočeni su problemi u vezi plaćanja naknade za ozakonjenje, koja može iznositi od minimalno 500,00 do nekoliko tisuća kuna, a koju podnositelj zahtjeva mora platiti prije izdavanja rješenja o izvedenom stanju. Nadležni uredi koji vode postupke i Agencija za ozakonjenje nezakonito izgrađenih zgrada za sada pripadnicima romske manjine ne donose rješenja o odbijanju zahtjeva zbog neplaćanja naknade, već su zastali u postupanju do konačnog rješenja ovoga problema. Potrebno je napomenuti da nakon izdavanja rješenja o ozakonjenju slijedi plaćanje komunalnog i vodnog doprinosa, a koji iznosi su znatno veći od spomenute naknade, te je i taj problem daljnja prepreka ozakonjenju. Kako je Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja već izdvojilo gore navedeni iznos iz državnog proračuna, u rješavanje uočenih i utvrđenih poteškoća uključit će se i drugi dionici, a osobito romske udruge putem Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, kako bi svojim djelovanjem potaknuli vlasnike zgrada da što prije okončaju započete postupke ozakonjenja.

U odnosu na preporuku 47., Ministarstvu državne imovine, da bez odgode pristupi dovršetku postupka prijenosa vlasništva nad zemljištem s Republike Hrvatske na stanovnike naselja Josip Rimac u Slavanskom Brodu, Vlada Republike Hrvatske ukazuje da je na sjednici održanoj 29. studenoga 2012. godine donijela Nacionalnu strategiju za uključivanje Roma, za razdoblje od 2013. do 2020. godine, kojom su definirani načini provedbe uključivanja i poboljšanja socio-ekonomskog položaja Roma. Dana 12. ožujka 2013. godine, u Slavanskom Brodu održana je sjednica Nacionalne koordinacije Vijeća romske nacionalne manjine kojoj je, između ostalih, prisustvovao i predstavnik Agencije za upravljanje državnom imovinom, a jedna od tema dnevnog reda bila je legalizacija stambenih građevina i rješavanje imovinsko-pravnih odnosa na području mjesnog odbora Josip Rimac

Slavonski Brod, kao i u drugim dijelovima grada i općinama u kojima stanuju Romi. Na sjednici je zaključeno da će Grad Slavonski Brod, sukladno donesenom prostornom planu i detaljnom planu uređenja, izvršiti parcelaciju zemljišta radi formiranja građevinskih parcela u svrhu daljnjeg prijenosa na krajnjeg korisnika, a predsjednik Nacionalne koordinacije će u suradnji s Uredom za ljudska prava i prava nacionalnih manjina dogovoriti model prijenosa novoformiranih građevinskih čestica na krajnje korisnike bez naknade.

3.4. OBNOVA I STAMBENO ZBRINJAVANJE

U Izvješću na stranici 48. navodi se, između ostalog, da unatoč ranijim preporukama SDUOSZ-u da osigura dodatna sredstva, odnosno stambene jedinice za korisnike s lista prvenstva, to još nije učinjeno, Vlada Republike Hrvatske ističe da se Financijski plan Središnjeg državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje, kao i drugih korisnika državnog proračuna formira na temelju namjenski iskorištenih proračunskih sredstava iz prethodne kalendarske godine. Raspoloživa proračunska sredstva odobrena Središnjem državnom uredu u 2015. godini zbog nedovoljne iskorištenosti vraćena su u državni proračun pa je time po načelu formiranja proračuna određena visina raspoloživih sredstava u 2016. godini. Za razliku od proračunske 2015. i 2016. godine, za 2017. godinu odobreni limit sredstava u dijelu provođenja operativnih programa obnove i stambenog zbrinjavanja uvećan je za 35.000.000 kuna.

U dijelu koji se odnosi na komentare pučke pravobraniteljice o strukturi rješenja koja donose uredi državne uprave, dugotrajnosti postupaka te poteškoćama ostvarivanja prava na novčanu naknadu sukladno Zaključku Vlade Republike Hrvatske iz 2008. godine i sl., Vlada Republike Hrvatske ukazuje na sljedeće:

Rezultati provođenja postupka utvrđivanja prava po podnesenim zahtjevima proizlaze prvenstveno iz stanja spisa u navedenim predmetima, te je posljedica činjenice da se velik broj negativnih rješenja donosi zbog neizvršavanja obveze stranaka, koja je propisana člankom 12. stavkom 2. Zakona o područjima posebne državne skrbi. Dakle, stranke u nezanemarivom broju slučajeva uz zahtjev ne dostavljaju potrebnu dokumentaciju. Stranka koja je odbijena zbog nedostavljanja dokumentacije time ne gubi pravo na stambeno zbrinjavanje već ima mogućnost da svoje pravo ostvari u sljedećoj kalendarskoj godini. Sukladno Zakonu o područjima posebne državne skrbi, uredi državne uprave u županijama, odnosno nadležno upravno tijelo Grada Zagreba, nadležni su za rješavanje u prvom stupnju u upravnom području stambenog zbrinjavanja, pri čemu se ukazuje da isti trebaju biti neovisni u provođenju postupaka i donošenju rješenja. Po zahtjevima za stambeno zbrinjavanje rješava se ovisno o redoslijedu na listi prvenstva i raspoloživom stambenom fondu, odnosno osiguranim sredstvima u državnom proračunu u svrhu stambenog zbrinjavanja. Dakle, ako je zahtjev za stambeno zbrinjavanje uvršten na Listu prvenstva time postupak rješavanja o zahtjevu nije pokrenut, već pokretanje postupka ovisi o tome da li je zahtjev na redu za rješavanje i ima li u tom trenutku raspoloživih stambenih jedinica za stambeno zbrinjavanje, odnosno sredstava u državnom proračunu za dodjelu građevnog materijala.

U postupcima stambenog zbrinjavanja ne mogu se primijeniti Zakonom o općem upravnom postupku (Narodne novine, broj 47/09) propisani rokovi za donošenje rješenja (o čemu postoji i upravno-sudska praksa/presuda Upravnog suda u Rijeci, poslovnog broja: 11 UsI-1259/14-11, od 11. siječnja 2017.).

Tijekom 2016. godine u predmetima stambenog zbrinjavanja zaprimljeno je 357 novih žalbi, dok su riješene 1.354 žalbe. Pritužbi na dugotrajnost postupanja zaprimljeno je 6.

Svim strankama kojima je utvrđeno pravo na isplatu novčane naknade za podmirivanje troškova stanovanja u vlastitom aranžmanu, po Zaključku Vlade Republike Hrvatske, klase: 370-01/08-02/01, urbroja: 5030118-08-3, od 17. srpnja 2008. godine, naknada se isplaćuje redovno i kontinuirano. Zaključak je donesen radi provedbe i zaduženja vezanih uz Akcijski plan za ubranu provedbu Programa stambenog zbrinjavanja na i izvan područja posebne državne skrbi za izbjeglice - bivše nositelje stanarskog prava.

Vlada Republike Hrvatske donijela je Zaključak, klase: 370-01/08-02/04, urbroja: 5030109-08-1, od 25. lipnja 2008. godine, kojim je prihvatila Akcijski plan za ubranu provedbu Programa stambenog zbrinjavanja na i izvan područja posebne državne skrbi za izbjeglice-bivše nositelje stanarskog prava koji se žele vratiti u Republiku Hrvatsku, s ciljem rješavanja određenog broja korisnika obuhvaćenih mjerilima za provedbu Akcijskog plana.

Nadalje, u Izvješću na stranici 50. pučka pravobraniteljica ističe i problem korisnika stanova koji stambene jedinice u državnom vlasništvu kojima upravlja Središnji državni ured koriste na temelju akata javnopravnih tijela, pri čemu se potencira neizvjesnost daljnjeg korištenja predmetnih stambenih jedinica jer je Središnji državni ured zatražio utvrđivanje prava po službenoj dužnosti za njih 150, te da ne postoje točni podaci o broju korisnika koji se nalaze u ovakvim situacijama.

Vezano za naprijed navedeno, Vlada Republike Hrvatske ističe da je u svrhu pokretanja postupaka utvrđivanja prava po službenoj dužnosti provedena revizija ukupno 1.185 stambenih jedinica koje je Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje (odnosno njegovi prednici) preuzeo na upravljanje i u kojima se nalaze korisnici bez utvrđenog prava na stambeno zbrinjavanje. U provedenoj reviziji utvrđeno je sljedeće: 436 stanova je useljeno s aktima drugih tijela, 142 stan je useljen bez ikakvog akta (protupravno), 247 stanova je neuseljivo-potrebna sanacija/obnova, 151 nije više u vlasništvu Republike Hrvatske, za 209 uknjižba prava vlasništva je u tijeku. Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje kontinuirano kompletira i dostavlja spise u nadležne urede državne uprave radi utvrđivanja prava korisnika po službenoj dužnosti, ponajprije za skupinu prvih 436 korisnika/stambenih jedinica, a za 209 preostalih dokumentacija će se proslijediti nakon uknjižbe prava vlasništva na Republiku Hrvatsku.

Na dio Izvješća o normativnim aktivnostima, Vlada Republike Hrvatske ističe da je Godišnjim planom normativnih aktivnosti za 2017. godinu planirano donošenje Zakona o stambenom zbrinjavanju na potpomognutim područjima, s ciljem poticanja razvoja, ostanka, povratka i naseljavanja potpomognutih područja. Ovom mjerom, kao i ostalim mjerama upravljanja razvojem potpomognutih područja, želi se pridonijeti društveno-gospodarskom razvoju područja koja u svome razvoju zaostaju za prosjekom Republike Hrvatske.

U dijelu koji se odnosi na postupke hitnog stambenog zbrinjavanja, Vlada Republike Hrvatske dijeli stav i preporuku pučke pravobraniteljice da se postupak hitnog stambenog zbrinjavanja treba detaljnije propisati, uključujući transparentnije i javno dostupne kriterije odlučivanja. Naime, ovaj postupak je prvi put involviran u izmjene i dopune Zakona o područjima posebne državne skrbi 2014. godine (Narodne novine, broj 147/14), s

intencijom rješavanja nastupa isključivo posebnih i iznimnih okolnosti propisanih odredbom članka 19.a Zakona, ne očekujući zaprimanje većeg broja zamolbi koje se odnose i za osobne zdravstvene ili socijalne prilike podnositelja. S druge strane, analizirajući podnesene i obrađene zamolbe, evidentno je da je među njima znatan broj zamolbi za koje podnositelji očekuju brže i efikasnije rješavanje stambenog pitanja nego da zamolbe podnose putem godišnjih javnih poziva ureda državne uprave, temeljem Liste prvenstva. U postupku osnivanja, opisu rada i nadležnosti Povjerenstva za hitno stambeno zbrinjavanje rukovodilo se načelom njegove stručnosti, nepristranosti i neovisnosti, a u predstojećim normativnim aktivnostima uređenja područja stambenog zbrinjavanja dužna pozornost će se posvetiti ovom modelu stambenog zbrinjavanja.

U dijelu koji se odnosi na Regionalni program stambenog zbrinjavanja, pučka pravobraniteljica navodi da je po istom do kraja 2016. godine zbrinuto tek 88 obitelji od ukupno planiranih 323, te preporuča ulaganje napora u intenziviranje građevinskih radova te učinkovitiju koordinaciju između Središnjeg državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje i nadležnih prvostupanjskih tijela. O provedbi Regionalnog programa stambenog zbrinjavanja, Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje je više puta iscrpno izvješćivao Ured pučke pravobraniteljice. Kako je planirani rok završetka predmetnog programa kraj 2017. godine, nije upitno da se isti okonča u zadanom roku i definiranom sadržaju. Radovi na građevinskim objektima su pri samom kraju izvođenja radova i uskoro se očekuje njihov završetak, provođenje tehničkih pregleda i primopredaju objekata. Bolja koordinacija s nadležnim prvostupanjskim tijelima nastojat će se ostvariti održavanjem konzultativnih sastanaka Središnjeg državnog ureda s nadležnim uredima, kao i određivanjem koordinatora koji će, između ostalog, imati instruktivnu i savjetodavnu ulogu pri čemu se svakako očekuje i značajniji interes i sudjelovanje samih podnositelja zamolbi za dostavom potrebne dokumentacije i dokaza za okončanje postupaka utvrđivanja prava.

U dijelu Izvješća koji se odnosi na komentare na organizirani smještaj, naglašava se da su se u travnju 2017. godine u novoizgrađenu 41 obiteljsku kuću preselile obitelji koje su do sada bile zbrinute u prognaničkom naselju Mala Gorica, s oko 200 članova obitelji korisnika prava.

Nadalje, postupci za priznavanje statusa povratnika su, s obzirom da se radi o statusnim pravima, pred uredima državne uprave u županijama i upravnom tijelu Grada Zagreba u prioritetnom rješavanju, te se o zahtjevima u pravilu rješava u rokovima propisanim Zakonom o općem upravnom postupku, a tako i o žalbama, o kojima se rješava i u kraćim rokovima. Dugotrajnosti prvostupanjskih postupaka doprinose same stranke koje uz zahtjev nisu priložile potrebnu dokumentaciju i nadležna odvjetništva koja se uključuju u postupke, traže uvid u predmete, daju primjedbe, predlažu izvođenje dokaza i u konačnici osporavaju rješenja kojima je utvrđen status povratnika.

Po izvršnim rješenjima o priznavanju statusa povratnika i pravu na novčanu pomoć po osnovi statusa ažurno se vrše isplate tako da sustav nije potrebno mijenjati, međutim, ukazuje se na to da isplata potpore osobama kojima je pravo na potporu utvrđeno ne može uslijediti odmah po utvrđivanju statusa jer to ne bi bilo u skladu sa Zakonom o općem upravnom postupku (potpora se isplaćuje na temelju izvršnog rješenja).

Preporuka o davanju upute uredima državne uprave da su dužni započeti upravni postupak kada stranka zatraži status povratnika, bez obzira jesu li stranke državljani Republike Hrvatske, ili se nalaze u Republici Hrvatskoj u statusu stalnog ili privremenog

boravka, neutemeljena je. Povratnici su osobe, građani Republike Hrvatske, koji su zbog raznih razloga tijekom rata napustili Republiku Hrvatsku, a sada se žele vratiti u mjesta u kojima su živjeli do 1991. godine. Većinom se radi o osobama koje su hrvatski državljani, ali ima i osoba bez hrvatskog državljanstva. Preporuka 63. traži isti postupak i za osobe koje su u Republici Hrvatskoj u statusu stalnog ili privremenog boravka, a u takvom statusu su osobe strani državljani, prema Zakonu o strancima (Narodne novine, br. 130/11 i 74/13). Dakle, strani državljani, koji nikada nisu živjeli u Republici Hrvatskoj i kojima je odobren stalni ili privremeni boravak, ne mogu biti u statusu prognanika ili povratnika, što znači da ne mogu s tog osnova ostvariti priznavanje navedenog statusa.

U odnosu na navode na stranici 53., vezano uz obnovu u ratu oštećenih kuća, Vlada Republike Hrvatske ukazuje na to da su postupci po zahtjevima za obnovu dugotrajni jer se zbog složenosti materije moraju izvoditi dodatni dokazi i tijekom drugostupanjskih postupaka radi potpunog i točnog utvrđenja činjeničnog stanja, međutim, tijekom 2016. godine u predmetima obnove nije zaprimljena ni jedna žalba radi šutnje administracije, odnosno radi toga što prvostupanjsko tijelo nije u roku donijelo rješenje na zahtjev stranke (članak 119. Zakona o općem upravnom postupku). Tijekom 2016. godine je u upravnom području obnove zaprimljeno 138 novih žalbi, dok je riješeno 200, što je dobar rezultat s obzirom na broj žalbi riješenih u ostalim područjima - 1.154. Primjetno je da pojedini podnositelji zahtjeva za obnovu i nakon okončanja drugostupanjskog postupka ponavljaju žalbu, iako im je ranijim drugostupanjskim rješenjem iscrpno ukazano iz kojih razloga njihova žalba nije osnovana.

U dijelu Izvješća koji se odnosi na provedbu programa obnove u ratu oštećenih ili uništenih obiteljskih kuća, Vlada Republike Hrvatske naglašava da se organizirana obnova istih provodi na osnovu izrađenih Uputa o načinu sanacije, koje vlasnici potpisuju u znak suglasnosti s načinom i sadržajem sanacije/obnove obiteljske kuće u vlasništvu. Po završetku planiranih/potrebnih radova obnove izvoditelj radova daje garanciju banke za otklanjanje "skrivenih" nedostataka u roku od dvije godine, te se u navedenom roku mogu otkloniti eventualno utvrđeni nedostaci. Međutim, provjerom podataka o tijeku obnove po zaprimljenim upitima za otklon nedostataka, uočeno je da se pojedini korisnici obraćaju Središnjem državnom uredu sa zamolbama za otklon nedostataka i 10-tak godina nakon završetka radova na njihovoj obiteljskoj kući, pri čemu istu godinama nakon završetka radova nisu koristili i održavali. Zbog nekorištenja i neodržavanja obnovljenih kuća dolazi do određenih oštećenja pa i devastacija.

3.5. STATUSNA PRAVA GRAĐANA

Prebivalište

U Izvješću u bitnom je izneseno nezadovoljstvo građana protiv postupanja Ministarstva unutarnjih poslova, a vezano za postupke odjave prebivališta po službenoj dužnosti. S tim u vezi, Vlada Republike Hrvatske ističe kako je Zakonom o prebivalištu (Narodne novine, br. 144/12 i 158/13) propisana obveza građana prijaviti svaku promjenu prebivališta. Članak 12. Zakona čini zakonsku osnovu za odjavu prebivališta po službenoj dužnosti osobe koja ne stanuje na adresi prijavljenog prebivališta, a isključivi kriterij za provođenje navedenog postupka je prethodno utvrđivanje činjenice nastanjenja, odnosno nenastanjenja osobe na adresi prijavljenog prebivališta.

Donošenje meritorne odluke u postupku odjave prebivališta po službenoj dužnosti ne temelji se isključivo na obavljenoj terenskoj provjeri policijskog službenika. Naime, službena osoba prije donošenja rješenja provodi postupak radi utvrđivanja činjenica pravno relevantnih za rješavanje stvari koja je predmet postupka te cijeni i druge raspoložive dokaze (npr. izjave svjedoka, susjeda, vlasnika stanova, provjerava ima li osoba za koju se provodi postupak odjave prebivališta djecu predškolske ili školske dobe, pohađaju li djeca vrtić ili školu u mjestu prijavljenog prebivališta, te uzima u obzir činjenicu gdje se nalaze ostali članovi kućanstva). Ako nije moguće nedvojbeno utvrditi stanuje li osoba zaista na adresi prijavljenog prebivališta obavljaju se terenske provjere u različitim vremenskim intervalima i u različito vrijeme, odnosno izvode se dokazi dok se nedvojbeno ne utvrdi činjenično stanje temeljem koje će se donijeti odluka o meritumu. Osim toga, u postupcima odjave prebivališta po službenoj dužnosti, ukoliko se dođe do saznanja o trenutnoj adresi stanovanja osobe, stranci se upućuje poziv radi sudjelovanja u postupku, a ukoliko se ne raspolaže adresom, poziv se dostavlja objavom na oglasnoj ploči suda te se stranci, na taj način, a poštujući odredbu članka 30. Zakona o općem upravnom postupku, omogućuje iznošenje činjenica koje mogu biti od utjecaja na donošenje meritorne odluke.

U vezi preporuke 66., Vlada Republike Hrvatske je mišljenja da nisu potrebne izmjene Zakona o prebivalištu kako bi se utvrdili kriteriji za procjenu živi li osoba uistinu na adresi prijavljenog prebivališta, budući da se donošenje meritorne odluke ne temelji na procjenama, već na utvrđenom činjeničnom stanju primjenjujući Zakon o prebivalištu i Zakon o općem upravnom postupku.

Posebno treba istaknuti da subjektivno nezadovoljstvo građanina odjavom prebivališta po službenoj dužnosti ne znači da je rješenje o odjavi prebivališta po službenoj dužnosti i objektivno nezakonito. Ako građanin smatra da je u postupku odjave prebivališta po službenoj dužnosti nepotpuno i netočno utvrđeno činjenično stanje i ako o tome raspolaže dokazima nastanjenja na adresi prijavljenog prebivališta, ima mogućnost zatražiti obnovu postupka. Ako se u obnovljenom postupku utvrdi da osoba zaista stanuje na adresi prijavljenog prebivališta, poništava se rješenje o odjavi prebivališta po službenoj dužnosti, a stranci se aktivira prebivalište te nema prekid prebivališta već isto ima u kontinuitetu. Međutim, često stranke pribjegavaju podnošenju novog zahtjeva "simulirajući" činjenicu nastanjenja na istoj adresi.

Vezano za navod u Izvješću da se postupci odjave prebivališta po službenoj dužnosti provode i prema osobama koje su obuhvaćene programom obnove i stambenog zbrinjavanja iako se radi o kategoriji građana koja je izuzeta, Vlada Republike Hrvatske ukazuje na to da je člankom 18. stavkom 5. Zakona o prebivalištu propisana dužnost osoba koje su obuhvaćene programom obnove ili stambenog zbrinjavanja i nalaze se izvan Republike Hrvatske, a nekretnina im još nije obnovljena, vraćena ili nisu na drugi način stambeno zbrinute u Republici Hrvatskoj, u roku od dvije godine od stupanja na snagu Zakona o prebivalištu (od 29. prosinca 2012. godine) o tome obavijestiti nadležno tijelo na čijem području imaju prijavljeno prebivalište, neposredno ili putem nadležne diplomatske misije - konzularnog ureda Republike Hrvatske. Međutim, neovisno o tome što građani, u većini slučajeva, nisu ispunili navedenu obvezu, nadležna policijska uprava/postaja uvijek kada raspolaže saznanjem da bi osoba mogla biti obuhvaćena programom obnove i stambenog zbrinjavanja (uzimajući u obzir područje o kojem se radi) po službenoj dužnosti kontaktira nadležni ured državne uprave za obnovu i stambeno zbrinjavanje kako bi utvrdila je li osoba obuhvaćena programom obnove ili stambenog zbrinjavanja. Ponovno se napominje da

građanin koji je eventualno odjavljen po službenoj dužnosti s adrese prijavljenog prebivališta, a obuhvaćen je programom obnove ili stambenog zbrinjavanja ima mogućnost zatražiti obnovu postupka, odnosno poništenje rješenja o odjavi prebivališta po službenoj dužnosti.

Dio navoda u Izvješću da je zabilježen slučaj u kojemu je građaninu odbijen zahtjev za prijavu prebivališta, a odobren zahtjev za prijavu boravišta, iako Zakon o prebivalištu ne predviđa takvu mogućnost, već se boravište može imati uz prijavljeno prebivalište, nije točan. Važeći Zakon o prebivalištu omogućava hrvatskom državljaninu koji nema prijavljeno prebivalište da prijavi boravište u Republici Hrvatskoj, kao primjerice hrvatski državljanin koji ne živi u Republici Hrvatskoj, a dolazi na školovanje. Također, ovdje treba naglasiti da se odredbama koje reguliraju institut boravišta nastoji onemogućiti zlouporabu instituta boravišta, odnosno onemogućiti građane da u mjestu u kojem žive i rade imaju prijavljeno boravište, a da prebivalište imaju prijavljeno u mjestu rođenja ili u drugom mjestu u kojem rijetko borave, čime izbjegavaju svoje obveze, prvenstveno prema jedinicama lokalne samouprave na čijem području žive i rade.

Državljanstvo

U vezi pritužbe stranaka vezane za duljinu trajanja postupaka stjecanja hrvatskog državljanstva, Vlada Republike Hrvatske smatra potrebnim naglasiti da nije moguće unaprijed utvrditi trajanje upravnog postupka, budući da isto ovisi o kompleksnosti ispitivanja i utvrđivanja relevantnog činjeničnog stanja, kao i svih okolnosti na kojima se zasniva meritorno rješavanje zahtjeva (dostavljene dokumentacije, provjera Sigurnosno-obavještajne agencije i dr.). Napominje se da se sukladno članku 42. Zakona o sigurnosno-obavještajnom sustavu Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 79/06 i 105/06), sigurnosna provjera provodi za sve osobe koje se primaju u hrvatsko državljanstvo.

Odredbom članka 26. stavka 2. Zakona o hrvatskom državljanstvu propisana je mogućnost da se zahtjev za stjecanje hrvatskog državljanstva odbije iako su ispunjene propisane pretpostavke, ako se ocijeni da udovoljavanje zahtjevu nije od interesa za Republiku Hrvatsku. Navedenom zakonskom odredbom potvrđeno je pravo države da diskrecijskom ocjenom, u okviru zakonskih ovlasti, odluči o primitku stranke u hrvatsko državljanstvo uvažavajući njezine subjektivne interese, ali i interes države. Niti prema hrvatskom, a niti prema međunarodnom pravu ne postoji pravo na stjecanje državljanstva stranih državljana (Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj: U-I-1559/2000, od 12. ožujka 2003. godine, Narodne novine, broj 44/03). Vlada Republike Hrvatske ističe da Ministarstvo unutarnjih poslova postupa na temelju i u granicama ovlasti koje mu je zakonodavac dao odredbom članka 26. stavka 2. Zakona o hrvatskom državljanstvu, kao i u skladu sa svrhom radi koje mu je takva ovlast dana. Dakle, primitak osoba u hrvatsko državljanstvo za koje postoji sigurnosna zapreka ne bi bio u interesu Republike Hrvatske. Naime, nadležno tijelo javne vlasti, Sigurnosno-obavještajna agencija, iznosi mišljenje o postojanju sigurnosnih zapreka za primitak u hrvatsko državljanstvo sukladno odredbi članka 41. Zakona o sigurnosnim provjerama (Narodne novine, br. 85/08 i 86/12) kojom je propisano da kada je riječ o sigurnosnim provjerama za osobe koje se primaju u hrvatsko državljanstvo, nadležna sigurnosno-obavještajna agencija dostavlja samo mišljenje o postojanju ili nepostojanju sigurnosne zapreke, dakle bez dodatnih podataka ili obrazloženja. Stoga Ministarstvo unutarnjih poslova ne može navesti konkretne činjenice i okolnosti vezane uz postojanje sigurnosnih zapreka za primitak stranaka u hrvatsko državljanstvo, jer se radi o klasificiranim podacima iz djelokruga sigurnosno-obavještajnog sustava, čiji je vlasnik, kao i tijelo ovlašteno za njegovu deklasifikaciju Sigurnosno-obavještajna agencija.

Člankom 16. Zakona o hrvatskom državljanstvu propisano je stjecanje hrvatskog državljanstva pripadnika hrvatskog naroda koji žive u inozemstvu i ta odredba ne predstavlja bilo kakvu diskriminaciju na osnovu nacionalnog podrijetla. Taj članak propisuje samo jednu od više posebnih osnova za primitak stranca u hrvatsko državljanstvo po povoljnijim uvjetima. Riječ je o primitku u hrvatsko državljanstvo u cilju potpore očuvanju jezičnog i kulturnog identiteta pripadnika hrvatskog naroda u inozemstvu, sukladno ustavnoj obvezi Republike Hrvatske. Prema članku 10. stavku 2. Ustava Republike Hrvatske, dijelovima hrvatskog naroda u drugim državama jamči se osobito skrb i zaštita Republike Hrvatske. Osim toga, poznato je da i druge europske države imaju zakone prema kojima pripadnicima svog naroda koji ne žive na području matične države daju jednaka prava koja imaju i njihovi državljani (mađarski Zakon o povlasticama), odnosno povlašten pristup pravima (Slovačka, Grčka), kao i da ih primaju u svoje državljanstvo pod povoljnijim uvjetima (talijanskim Zakonom o državljanstvu omogućen je povrat talijanskog državljanstva hrvatskim i slovenskim državljanima koji su prije 1947. godine bili nastanjeni na području koje je nekad pripadalo Italiji, a zakonom su obuhvaćeni i njihovi potomci). Stjecanje hrvatskog državljanstva Hrvata koji žive u inozemstvu, po prirodi stvari, ne može se dovesti u pravnu vezu ili izjednačavati s pretpostavkama za stjecanje hrvatskog državljanstva stranaca koji žive i imaju odobren boravak u Republici Hrvatskoj. Stjecanje hrvatskog državljanstva uz povoljnije uvjete omogućeno je po različitim pravnim osnovama osobama koje žive u Republici Hrvatskoj, neovisno o nacionalnoj pripadnosti podnositelja zahtjeva. Beneficirana naturalizacija omogućena je strancima rođenim na području Republike Hrvatske, strancima u braku s hrvatskim državljaninom, osobama od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku, malodobnoj djeci te osobama koje ponovno stječu hrvatsko državljanstvo (članci 9. do 15. Zakona o hrvatskom državljanstvu).

Boravak stranaca

U vezi dijela Izvješća iz potpoglavlja Boravak stranaca, Vlada Republike Hrvatske navodi da je odredbama Zakona o strancima izričito propisano da je za odobrenje privremenog boravka stranac dužan imati valjanu putnu ispravu, neovisno o svrsi privremenog boravka. Također, člankom 52. stavkom 3. Zakona propisano je da se strancu koji nema valjanu stranu putnu ispravu, a zahtjev za privremeni boravak podnese u Republici Hrvatskoj, izdaje rješenje o odobrenju privremenog boravka u Republici Hrvatskoj. Člankom 54. stavkom 4. Zakona propisano je da je stranac zahtjevu za produženje privremenog boravka dužan priložiti stranu putnu ispravu. Slijedom navedenih zakonskih odredbi, stranac za produženje privremenog boravka dužan je priložiti valjanu stranu putnu ispravu.

Pritom Vlada Republike Hrvatske napominje da stranci kojima se odobrava privremeni boravak iz ozbiljnih razloga humanitarne prirode nisu prilikom odobrenja privremenog boravka dužni ispunjavati druge zakonske uvjete (sredstva za uzdržavanje i zdravstveno osiguranje), ali su dužni zahtjevu priložiti valjanu stranu putnu ispravu. Produžavanje privremenog boravka bez prilaganja valjane strane putne isprave omogućilo se prvenstveno strancima koji su zahtjeve podnosili radi spajanja obitelji s hrvatskim državljanima ili koji su imali čvrstu dugogodišnju poveznicu s Republikom Hrvatskom, te se navedenoj kategoriji stranaca omogućilo da imaju reguliran boravak u Republici Hrvatskoj i istovremeno im se tako omogućilo da ishode putnu ispravu svoje matične države.

Vezano uz preporuku 73., Vlada Republike Hrvatske navodi da Ministarstvo unutarnjih poslova u svakom pojedinom slučaju prilikom rješavanja zahtjeva za reguliranjem boravka stranca u Republici Hrvatskoj uvažava sve okolnosti koje se odnose na humanitarne razloge i spajanje obitelji te ulaže velike napore da se pomogne kategoriji stranaca koji u postupcima odobrenja i produženja privremenog boravka ne prilože valjanu stranu putnu ispravu. Tako se u pojedinačnim slučajevima, najčešće za Rome, putem Ministarstva vanjskih i europskih poslova traže informacije o državljanstvu osoba koje ne posjeduju putnu ispravu i koje navode da su neutvrđenog državljanstva, te koje radnje mogu sami poduzeti kako bi se upisali u matične knjige u matičnoj državi.

Vezano za pritužbu dugotrajnosti postupaka odobrenja stalnog boravka i odbijanja zahtjeva za privremeni boravak te određivanja obveze napuštanja Republike Hrvatske zbog postojanja sigurnosnih zapreka, kada ne postoje sudske evidencije da se protiv stranaca vodi ili se vodio kazneni postupak, potrebno je napomenuti da se u navedenim slučajevima rješenja o protjerivanju stranaca iz Republike Hrvatske temelje na klasificiranom dokumentu Sigurnosno-obavještajne agencije čime su ispunjeni uvjeti za protjerivanje iz Republike Hrvatske sukladno članku 102. stavku 1. i članku 106. stavku 1. točki 4. Zakona o strancima. Navedenom zakonskom odredbom propisano je da će se rješenje o protjerivanju donijeti ako stranac predstavlja opasnost za nacionalnu sigurnost. Također, člankom 54. stavkom 1. točkom 6. Zakona propisano je da će se zahtjev za privremeni boravak odbiti ako stranac predstavlja opasnost za nacionalnu sigurnost, a navedena zapreka je propisana i odredbom članka 96. stavka 1. točke 5. Zakona za odobrenje stalnog boravka.

Člankom 5. stavkom 1. Zakona o strancima propisano je da sigurnosnu provjeru za stranca u svrhu utvrđivanja razloga nacionalne sigurnosti provodi Sigurnosno-obavještajna agencija. Stavkom 2. članka 5. Zakona propisano je da će se u odluci kojom se iz razloga nacionalne sigurnosti odbija ili prestaje boravak strancu ili se stranac protjeruje, navesti zakonska odredba bez obrazlaganja razloga koji su bili odlučujući za donošenje odluke. Sukladno članku 41. Zakona o sigurnosnim provjerama, kada je riječ o sigurnosnim provjerama za strance koji će boraviti ili borave u Republici Hrvatskoj, nadležna sigurnosno-obavještajna agencija dostavlja podnositelju zahtjeva samo mišljenje o postojanju ili nepostojanju sigurnosne zapreke. Budući da Ministarstvo unutarnjih poslova nije vlasnik klasificiranih podataka označenih stupnjem tajnosti, niti raspolaže detaljnijim saznanjima o istima, isto ne može navesti u obrazloženju svojih odluka, jer se radi o klasificiranim podacima iz djelokruga sigurnosno-obavještajnog sustava, koji se Ministarstvu unutarnjih poslova dostavljaju samo kao mišljenje o postojanju ili nepostojanju sigurnosne zapreke bez obrazloženja.

Vezano uz preporuku 74. da se zahtjevi za izdavanje odobrenja za privremeni i stalni boravak vode u rokovima propisanim Zakonom o strancima i Zakonom o općem upravnom postupku, potrebno je naglasiti da je riječ o kompleksnim postupcima u kojima se odlučuje o pravima stranca na boravak i rad u Republici Hrvatskoj, zbog čega je u skladu s odredbom članka 8. Zakona o općem upravnom postupku potrebno utvrditi pravo stanje stvari i u tu svrhu se moraju utvrditi sve činjenice i okolnosti koje su bitne za zakonito i pravilno rješavanje upravne stvari. Za istaknuti je da u nemalom broju slučajeva zahtjevi sadrže formalne nedostatke koji sprječavaju postupanje po istima, zbog čega se usporavaju postupci. U tom slučaju, u skladu s odredbama Zakona o općem upravnom postupku, ponekad se od stranaka više puta traži nadopuna zahtjeva, a sve u interesu stranke i možebitnog pozitivnog odlučivanja o podnesenom zahtjevu, zbog čega se zakonski rok za rješavanje zahtjeva produžuje i nekoliko puta.

3.6.5. Uznemiravanje i zlostavljanje na radu (mobing)

U odnosu na preporuka 77., Ministarstvu uprave, da predloži odgovarajuće izmjene Zakona o državnim službenicima i Uredbe o ustrojstvu i načinu rada Odbora za državnu službu, kojima bi se omogućilo jačanje kapaciteta Odbora za državnu službu i njegov rad u punom sastavu, ali i da preispita odredbe o nadležnosti Odbora, Vlada Republike Hrvatske ističe da je uputila u Hrvatski sabor Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnim službenicima, kojim je, između ostalog, predloženo da se imenovanje članova Odbora za državnu službu uredi na način da se isti imenuju na temelju javnog natječaja, a ne na temelju internog oglasa, čime bi se znatno proširio krug mogućih kandidata u postupku i kvalitetniji odabir. Također, prema navedenom Prijedlogu zakona Odbor za državnu službu rasteretio bi se znatnog broja predmeta s obzirom da se predlaže da se isključivo o statusnim pravima i obvezama državnih službenika odlučuje u upravnom postupku, dok bi se o drugim pravima i obvezama (npr. o pravu na godišnji odmor, plaćeni ili neplaćeni dopust, pravu na naknadu troškova prijevoza dolaska na posao i sl.) odlučivalo na način predviđen općim propisima o radu. U tom smislu Odbor bi odlučivao samo o žalbama protiv rješenja kojima se utvrđuju statusna prava i obveze državnih službenika te bi na taj način došlo do efikasnijeg rada Odbora u pitanjima koja su važna za status državnog službenika.

Vezano uz preporuku 80., Ministarstvu rada i mirovinskoga sustava, Vlada Republike Hrvatske ukazuje da Zakon o radu (Narodne novine, broj 93/14), kao opći propis kojim se u Republici Hrvatskoj uređuju radni odnosi, odredbom članka 7. regulira temeljna prava i obveze iz radnog odnosa. Navedeni članak, u stavcima 4. i 5., sadrži antidiskriminacijske odredbe. Tako je propisano da je zabranjena izravna ili neizravna diskriminacija na području rada i uvjeta rada, uključujući kriterije za odabir i uvjete pri zapošljavanju, napredovanju, profesionalnom usmjeravanju, stručnom osposobljavanju i usavršavanju te prekvalifikaciji. Ujedno, poslodavac je dužan zaštititi dostojanstvo radnika za vrijeme obavljanja posla od postupanja nadređenih, suradnika i osoba s kojima radnik redovito dolazi u doticaj u obavljanju svojih poslova, ako je takvo postupanje neželjeno i u suprotnosti s ovim Zakonom i posebnim zakonima. Nadalje, važeći radno-pravni institut zaštite dostojanstva radnika iscrpno je uređen odredbom članka 134. Zakona. Njime su u potpunosti propisani rokovi i način postupanja radnika koji tvrdi da je došlo do povrede njegovog dostojanstva uslijed kršenja obveza iz radnog odnosa. Ujedno, stavak 1. navedenog članka propisuje da se postupak i mjere zaštite dostojanstva radnika od uznemiravanja i spolnog uznemiravanja uređuju također i posebnim zakonom, kolektivnim ugovorom, sporazumom sklopljenim između radničkog vijeća i poslodavca ili pravilnikom o radu.

U nacionalnom zakonodavstvu Republike Hrvatske više je posebnih zakona koji reguliraju ovu materiju, i to Zakon o suzbijanju diskriminacije, Zakon o ravnopravnosti spolova, Kazneni zakon, te brojni drugi posebni zakoni, kao i Zakon o obveznim odnosima koji kao opći zakon obveznoga prava uređuje institut povrede prava osobnosti. Posebno se napominje kako Zakon o suzbijanju diskriminacije sadrži prekršajne sankcije, dok su kaznene odredbe sadržane u Kaznenom zakonu. Navedeni propisi nisu u djelokrugu Ministarstva rada i mirovinskoga sustava, pa nije točna tvrdnja da postoji određena pravna praznina ukoliko u Zakonu o zaštiti na radu (Narodne novine, br. 71/14, 118/14 i 154/14) nema adekvatnih prekršajnih sankcija. Međutim, niti navedeno nije u potpunosti točno. Naime, u pogledu uređenja materije zaštite od zlostavljanja na radu, odnosno mobinga, kada je riječ o zaštiti sigurnosti i zdravlja radnika izloženog takvom neželjenom ponašanju u radnoj okolini, važno

je naglasiti i to da su Zakonom o zaštiti na radu utvrđene mjere prevencije stresa na radu ili u vezi s radom (odredba članka 51. Zakona). Nadalje, odredbom članka 17. stavka 7. Zakona, propisano je da ministar nadležan za zdravlje, uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za rad, pravilnikom propisuje mjere, pravila, postupke i aktivnosti zaštite na radu radnika koji su izloženi statodinamičkim, psihofiziološkim i drugim naporima. Također, članak 18. Zakona propisuje obvezu poslodavcu da procijeni rizik na radu. Ova procjena, između ostalog, obuhvaća procjenu statodinamičkih i psihofizičkih napora, rad s nametnutim ritmom, rad po učinku u određenom vremenu (normirani rad), psihičko radno opterećenje i druge rizike koji su prisutni radi sprečavanja ili smanjenja rizika. Odredbama članka 98. stavka 1. podstavka 1. Zakona o zaštiti na radu utvrđen je prekršaj za poslodavca, između ostalog, ukoliko procjena rizika ne odgovara rizicima na mjestu rada ili ne odgovara postojećim rizicima na radu i u vezi s radom.

Pored svega navedenog, dodatno se ukazuje na to da Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje temeljem svojih propisa iz područja zdravstvenog osiguranja, potiče i financira aktivnosti timova specijaliste medicine rada i psihologa na istraživanju i određivanju mjera prevencije za zaštitu od stresa na mjestu rada. Isto tako, određena istraživanja i analize u vezi stresa na radu, u okviru prethodne Europske kampanje "Upravljanje stresom", provodio je i Hrvatski zavod za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu.

Vlada Republike Hrvatske također napominje kako je u praksi, pa čak i uz uključivanje kompetentnih stručnjaka (psiholozi, psihijatri, socijalni radnici i dr.), izrazito teško dokazati da utvrđeni stres kod radnika potječe upravo iz rada, odnosno da njegov uzrok nije privatne prirode. Stoga ne bi bilo opravdano proširivati ovlasti inspektora rada u ovom pogledu. Vlada Republike Hrvatske je stajališta da materija zaštite od zlostavljanja na radu, koje ima obilježja i kaznene i civilne odgovornosti, pretežitim dijelom izlazi iz okvira zaštite prava iz radnih odnosa, koja je po svojoj razini usklađena s pravnom stečevinom Europske unije putem Zakona o radu te Zakona o zaštiti na radu. Za zaštitu od zlostavljanja na radu, na području uređenja radnih odnosa, relevantna je pravilna primjena važećeg instituta zaštite dostojanstva radnika te utvrđivanje učinaka važećih propisa.

Stoga, Vlada Republike Hrvatske smatra neodgovarajućim vađenje iz konteksta formulacije Ministarstva rada i mirovinskoga sustava, prilikom dostave podataka za izradu Izvješća pučke pravobraniteljice, kojom je dano mišljenje tog Ministarstva da prije odluke o mogućem pokretanju normativnih procedura, ovaj problem valja pokušati rješavati drugim koordiniranim mjerama različitih sektorskih politika, na konzistentan način, i to na međuresornoj razini te uz aktivno sudjelovanje svih zainteresiranih dionika u društvu.

3.7. DISKRIMINACIJA NA PODRUČJU RADA I ZAPOSŁJAVANJA

Na stranici 75. Izvješća navedeno je da Ministarstvo uprave nije dostavilo podatke vezano za ostvarivanje prava prednosti pri zapošljavanju hrvatskih branitelja za 2016. godinu. U odnosu na navedeno, ukazuje se da je Upravna inspekcija Ministarstva uprave primila 2. prosinca 2016. godine dopis pučke pravobraniteljice, broja: P.P.R-24-01-686/15, od 23. studenoga 2016. godine, kojim su traženi podaci o broju izvršenih nadzora, odnosno postupcima vođenim zbog povrede članka 35. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (Narodne novine, br. 174/04, 92/05, 2/07, 107/07, 65/09, 137/09, 146/10, 55/11, 140/12, 33/13, 148/13 i 92/14) s kojima raspolaže i za razdoblje za koje raspolaže. Dopisom Upravne inspekcije Ministarstva uprave, klase: 050-02/16-01/607, urbroja. 515-07-01/2-16-2, od 9. prosinca 2016. godine, dostavljeni su traženi

podaci zaključno s datumom izrade dopisa, te je dopis otpremljen istoga dana. Upravna inspekcija Ministarstva uprave nije naknadno primila dopis kojim bi pučka pravobraniteljica tražila dodatne podatke, odnosno podatke o mogućim zahtjevima zaprimljenim nakon 9. prosinca 2016. godine.

U odnosu na preporuka 82., Ministarstvu uprave, da uspostavi učinkovit sustav kontrole zakonitosti i svrsishodnosti pravilnika o unutarnjem redu koje donose čelnici javnopravnih tijela, Vlada Republike Hrvatske ističe da Ministarstvo uprave kontinuirano provodi nadzor zakonitosti pravilnika o unutarnjem redu. Pritom je bitno istaknuti da Ministarstvo uprave ne može ocjenjivati svrsishodnost pravilnika o unutarnjem redu jer poslovi nisu u djelokrugu Ministarstva uprave i stoga Ministarstvo uprave nema potrebna znanja vezana za ocjenu svrsishodnosti ustrojavanja pojedinih radnih mjesta u pravilniku, obavljanju tih poslova te broju izvršitelja. Svako državno tijelo, u okviru svoga propisanog djelokruga, zna koje poslove treba obaviti, na koji način, te koji profil i broj službenika može obaviti određene poslove.

3.8.1. Socijalna sigurnost starijih osoba

U Izvješću na stranici 77. navedeno je da je primjetan pad broja smještenih osoba temeljem rješenja nadležnih centara za socijalnu skrb u decentraliziranim domovima za starije i teško bolesne odrasle osobe, a kao razlog tome se navode uštede decentraliziranih sredstava i sredstava državnog proračuna. S tim u vezi, Vlada Republike Hrvatske ističe da je Zakonom o socijalnoj skrbi (Narodne novine, br. 157/13, 152/14, 99/15, 52/16 i 16/17) propisano da se socijalna skrb osigurava na način koji omogućuje fizičku i ekonomsku dostupnost korisniku, da korisnik ostvaruje prava u sustavu socijalne skrbi u skladu s individualnim potrebama i uz aktivno sudjelovanje korisnika, dok se socijalne usluge, ako je to moguće, korisniku prvenstveno pružaju u njegovom domu ili u lokalnoj zajednici, kroz izvaninstitucijske oblike skrbi, radi poboljšanja kvalitete života i uključenosti u zajednicu.

Nadalje, člankom 95. Zakona propisano je da domovi socijalne skrbi i centri za pružanje usluga u zajednici kojima je osnivač Republika Hrvatska pružaju socijalne usluge po cijeni koje pravilnikom odredi ministar nadležan za poslove socijalne skrbi, dok je člankom 96. propisano da cijenu usluga izvan mreže socijalnih usluga pružatelji socijalnih usluga određuju samostalno. Iz navedenog proizlazi da decentralizirani domovi za starije i teško bolesne odrasle osobe, kojim je osnivač jedinica regionalne samouprave, odnosno Grad Zagreb, cijenu usluge u istima određuju samostalno, osim za ugovorena mjesta, temeljem ugovora o međusobnim odnosima s Ministarstvom za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku. Ministarstvo ima sa svim decentraliziranim domovima za starije i teško bolesne odrasle osobe u Republici Hrvatskoj sklopljene ugovore o međusobnim odnosima za dio smještajnih kapaciteta u istima. Navedeni smještajni kapaciteti trebali bi se popunjavati prioritarno s korisnicima kojima je potrebno osigurati dugotrajnu skrb i za koje je nadležni centar za socijalnu skrb prilikom preispitivanja utvrdio nemogućnost sudjelovanja u plaćanju cijene socijalne usluge svojim prihodom, odnosno imovinom, odnosno obveznikom uzdržavanja, a sukladno članku 97. Zakona.

Nadalje, na stranici 79. navedeno je kako iz iskustva OCD-a (organizacija civilnoga društva) proizlazi da bi se Zakon o socijalnoj skrbi kao i Pravilnik o minimalnim uvjetima za pružanje socijalnih usluga trebao mijenjati za ostvarivanje socijalne usluge pomoći u kući u pogledu ograničavanja cenzusa, satnice i vrste tih usluga ovisno o potrebama korisnika. S tim u vezi, Vlada Republike Hrvatske ističe da su Pravilnikom o minimalnim

uvjetima za pružanje socijalnih usluga (Narodne novine, br. 40/14 i 66/15) propisani minimalni uvjeti koji se odnose na sadržaj i opseg usluge u odnosu na pojedinu korisničku skupinu, što nikako ne znači da se korisniku koji zadovoljava uvjete propisane člankom 80. Zakona o socijalnoj skrbi može priznati pravo na socijalnu uslugu pomoći u kući samo u vremenskom mjerilu po jedinici pružene aktivnosti u sklopu usluge pomoći u kući propisane člankom 183. navedenog Pravilnika, već nadležni centar za socijalnu skrbi u rješenju o priznavanju predmetnog prava može propisati broj usluga koje će se korisniku pomoći u kući pružiti sukladno njegovim stvarnim potrebama.

U odnosu na preporuku 90., Ministarstvu pravosuđa, da predloži izmjenu ZPP-a prema kojem bi sudski postupci radi raskida ugovora o dosmrtnom i doživotnom uzdržavanju bili žurni, ukazuje se da Zakonom kojim su uređena pravila parničnog postupka nije propisan postupak radi raskida ugovora kao posebna vrsta postupka te nema osnove da bi se trebalo za raskid ugovora o dosmrtnom i doživotnom uzdržavanju raditi razlika. Iz Izvješća proizlazi da bi razlog za hitnost u ovoj vrsti postupka bila životna dob primatelja uzdržavanja, međutim, u tom slučaju bi za sve postupke trebalo propisati s koliko godina dob stranke zahtjeva hitnost u postupanju.

3.8.2. Mirovinsko osiguranje

U odnosu na preporuku 95., Vlada Republike Hrvatske ukazuje da je javnost rada Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje uređena Zakonom o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, br. 157/13, 151/14, 33/15, 93/15 i 120/16) i Statutom Zavoda (Narodne novine, br. 28/14 i 24/15), a osigurava se obvezom izvješćivanja Hrvatskoga sabora, osiguranika i korisnika prava o radu Zavoda te dostupnošću podataka sredstvima javnog priopćavanja i objavom Statuta i općih akata Zavoda u Narodnim novinama. Zavod putem medija izvješćuje javnost o aktualnim informacijama vezanim uz svoj rad i poslovanje, komunicira s osiguranicima i korisnicima prava putem infotelefona i elektroničkom poštom, objavljuje podatke i informacije u Narodnim novinama, publikacijama i na svojoj internetskoj stranici, rješava zahtjeve za pristup informacijama te izdaje stručno-informativne publikacije (pisane i elektroničke).

U sklopu odnosa s medijima, Zavod je javnosti priopćavao aktualne informacije o radu i poslovanju, o radu njegovih tijela te o radu stručne službe. U 2016. godini poslana su 33 priopćenja za medije te je odgovoreno na 100 (pisanih) upita novinara. Na svakodnevne upite iz medija odgovaralo se isti ili sljedeći dan, odnosno prema traženju, organizirani su i nastupi čelnika i stručnjaka iz Zavoda u medijima. Medijski su promovirane značajnije aktivnosti Zavoda, kao što je pojačana kampanja "Elektroničke usluge Zavoda i prethodno utvrđivanje staža" (dva puta godišnje) i druge aktivnosti i događanja u Zavodu.

Komunikacija s osiguranicima odvijala se putem redovitih komunikacijskih kanala Zavoda, tj. putem infotelefona, internetske stranice te pisanim i elektroničkim putem, a dinamika i intenzitet bili su vezani uz aktualnost problematike. Putem infotelefona (dostupan svakog radnog dana od 8 do 16 sati) u 2016. godini preuzeto je 30.075 poziva. Na najveći broj pitanja odgovoreno je u izravnom kontaktu telefonom, a kada je trebalo provjeriti i utvrditi činjenično stanje, odgovoreno je u kratkom roku. Najveći broj upita bio je u vezi s korištenjem elektroničkih usluga Zavoda (e-prijave), ostvarivanjem prava na doplatu za djecu (potrebna dokumentacija, visina cenzusa) te u vezi s problematikom isplate mirovina (provjera ustega na kredite, alimentacije i osobito provedba ovrha, doprinosi za zdravstveno osiguranje, visina poreza i prireza i sl.).

Na internetskoj stranici Zavoda, kao jednom od značajnih načina informiranja, preko koje se najšira javnost informira o radu Zavoda te o aktualnim događajima vezanim uz mirovinsko osiguranje i doplatak za djecu, objavljuju se osnovne informacije i podaci o Zavodu te pružaju usluge web-servisa korisnicima koji posjeduju korisničko ime i lozinku (vjerodajnice e-Pass). U 2016. godini internetsku stranicu Zavoda posjetila su 3.301.446 posjetitelja, što je u odnosu na 2015. godinu (u kojoj je bilo 3.037.554 posjeta) više za 263.892 posjeta. Uz Korisničke stranice, najzanimljivije rubrike bile su: Doplatak za djecu, Kada mogu u mirovinu, Tiskanice, Najčešća pitanja, Podnošenje zahtjeva, Prava iz mirovinskog osiguranja te Kontakti.

Otvaranjem profila Zavoda na Facebooku i Twitteru, rad Zavoda mogao se pratiti i preko društvenih mreža. U rubrici Pitanja, elektroničkim putem (e-mail) je u 2016. godini postavljeno i odgovoreno na 7.495 pitanja. Najveći broj pitanja odnosio se na ostvarivanje prava na doplatak za djecu korisnika koji i dalje ostvaruju pravo na doplatak za djecu te korisnika koji prvi put podnose zahtjev. Nadalje, pitanja su se odnosila na ostvarivanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu te primjenu odredbi Zakona o mirovinskom osiguranju.

Pisanim putem odgovaralo se na predstavke i pritužbe te na zahtjeve za pristup informacijama. U 2016. zaprimljeno je ukupno 139 (u 2015. bilo ih je 108) predstavki. Najveći broj predstavki bio je upućen zbog nezadovoljstva ocjenom radne sposobnosti, zatim u vezi s matičnom evidencijom (nedostajući podaci za osiguranike koji namjeravaju podnijeti zahtjev za ostvarivanje prava na mirovinu, nemogućnost kompletiranja podataka o stažu i plaći koji nedostaju iz ranijih razdoblja) te s produljenjem uvjeta životne dobi i mirovinskog staža za ostvarivanje prava na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu. Sve predstavke i pritužbe obrađene su u skladu sa zakonskim propisima, a odgovori su dani pisano i usmeno. Zavodu je u 2016. bilo podneseno i riješeno 35 zahtjeva prema Zakonu o pravu na pristup informacijama. Najveći broj zahtjeva odnosio se na traženje informacije vezano uz stanje, odnosno rješavanje konkretnog mirovinskog predmeta. Svi zahtjevi obrađeni su, a odgovori su dani na način i u roku (15 dana) utvrđenim Zakonom.

U ostvarivanju javnosti rada, značajno mjesto i u 2016. godini imalo je izdavanje stručno-informativnih publikacija Zavoda u sklopu kojih su kao digitalna publikacija redovito izdavane "Statističke informacije HZMO" (tromjesečno) te "Novosti-Newsletter HZMO" (mjesečno). Također, redovito je objavljivan i mjesečni prilog "Mirovinski vodič HZMO" u "Hrvatskom umirovljeničkom listu" i "info.HZMO" u publikaciji "SUH". Za potrebe informiranja radnika Zavoda objavljujane su obavijesti na intranetskim stranicama Zavoda. Izrađeno je 19 informativnih brošura iz različitih područja rada Zavoda, koje su dostupne (kao i drugi promotivni materijal Zavoda) na infošalterima u područnim službama/uredima i Središnjoj službi te na internetskoj stranici Zavoda.

Iz navedenog proizlazi da Zavod pridaje posebnu pažnju upravo informiranosti svojih osiguranika i korisnika koji na različite načine mogu stručno i pravovremeno dobiti podatak o pravima i obvezama koje imaju te će i nadalje pratiti njihove potrebe.

Vezano za dio preporuke koji se odnosi na postupanje Zavoda sukladno zakonom propisanim rokovima, Vlada Republike Hrvatske navodi da se uglavnom postupa u skladu s propisanim rokovima, a odstupanja postoje u predmetima u kojima Zavod nije jedino tijelo mjerodavno za rješavanje predmeta, već krajnje rješenje ovisi ili o inozemnom nositelju

osiguranja ili o Zavodu za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom.

3.9. DISKRIMINACIJA TEMELJEM DOBI

Vlada Republike Hrvatske se očituje vezano uz navode da za liječenje Alzheimerove bolesti, a od koje uglavnom oblijevaju osobe starije životne dobi, nema lijeka na osnovnoj listi lijekova kojeg bi osigurana osoba mogla dobiti bez doplate, a što sukladno navodima iz Izvješća otvara pitanje moguće višestruke diskriminacije temeljem dobi i zdravstvenog stanja. Naime, postupci stavljanja lijekova i određivanje cijena lijekova koji se predlažu za stavljanje ili se već nalaze na važećim listama lijekova Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje provode se sukladno važećim pravilnicima, odnosno Pravilniku o mjerilima za stavljanje lijekova na osnovnu i dopunsku listu lijekova Zavoda (Narodne novine, br. 83/13 i 12/14) i Pravilniku o mjerilima i načinu za određivanje cijena lijekova na veliko i o načinu izvješćivanja o cijenama na veliko (Narodne novine, br. 83/13, 12/14, 69/14, 22/15 i 84/15).

Razvrstavanje lijekova na osnovnu i dopunsku listu lijekova Zavoda provodi se pri završetku postupka Javnog nadmetanja za utvrđivanje cijena lijekova, a koji se provodi sukladno gore navedenom Pravilniku. Temeljem utvrđenih referentnih skupina i podskupina, te referentne cijene lijeka (cijena lijeka koji je unutar terapijske podskupine ostvario najmanje 5% volumnog udjela u vremenskom razdoblju od 3 mjeseca koje prethodi postupku), te očitovanja nositelja odobrenja za svaki pojedini lijek, lijekovi se razvrstavaju na osnovnu i/ili dopunsku listu lijekova: na osnovnu listu lijekova se stavljaju lijekovi čija je cijena na razini referentne cijene ili niža, a na dopunsku listu lijekova se stavljaju lijekovi čija je cijena viša od referentne cijene. Trenutno se na važećim listama lijekova nalazi sljedeći broj lijekova: od ukupno 4.404 pakiranja lijekova, 82% (3.608) se nalazi na osnovnoj, a 18% (796) na dopunskoj listi lijekova (gledano na razini ATK 5, od ukupno 1.018 različitih djelatnih tvari, 835 se nalazi na osnovnoj, a 318 na dopunskoj listi lijekova; dio brojeva se preklapa jer se ista djelatna tvar u različitim pakiranjima lijeka drugih proizvođača nalazi i na osnovnoj i na dopunskoj listi lijekova).

Na važećim listama lijekova Zavoda se ne nalaze lijekovi za liječenje svih mogućih bolesti jer se stavljanje lijekova na liste lijekova Zavoda provodi sukladno odredbama navedenih pravilnika, po točno utvrđenoj proceduri, uvažavajući mjerila iz tih pravilnika i uvažavajući raspoloživa financijska sredstva za lijekove (za neke bolesti ne postoje lijekovi, za neke lijekove nositelji odobrenja nisu nikad predali zahtjev za stavljanje na listu lijekova, cijene nekih lijekova su iznimno visoke i ekonomski neprihvatljive za stavljanje na liste lijekova čiji trošak pokriva obvezno zdravstveno osiguranje).

Pregledom dopunske liste lijekova, može se utvrditi da na toj listi postoje generičke paralele lijekova od kojih su cjenovno povoljniji lijekovi na osnovnoj listi lijekova, te kliničke paralele lijekova za koje postoje lijekovi na osnovnoj listi lijekova koji se primjenjuju u istim indikacijama. Ipak, za neke lijekove koji se nalaze na dopunskoj listi lijekova nema na osnovnoj listi lijekova zamjene (bilo generičke, bilo kliničke zamjene), a tu su i lijekovi koji se primjenjuju u liječenju Alzheimerove bolesti - donepezil, rivastigmin i memantin, pa osigurana osoba za svoje liječenje mora doplatiti lijekove koje dobije propisane na recept Zavoda jer na osnovnoj listi lijekova nema odgovarajuće zamjene koje bi mogla dobiti bez doplate.

Prilikom stavljanja lijekova na liste lijekova Zavoda, nositelji odobrenja moraju obavezno priložiti i studiju utjecaja na proračun (dokument propisan Pravilnikom o mjerilima za stavljanje lijekova na osnovnu i dopunsku listu lijekova Zavoda). Lijekovi za liječenje Alzheimerove bolesti su na liste lijekova Zavoda stavljeni pod određenim financijskim uvjetima, te bi nositelji odobrenja za te lijekove morali podnijeti Zavodu novu financijsku ponudu kojom bi opravdali stavljanje tih lijekova na osnovnu listu lijekova.

3.10. SOCIJALNA SKRB

U odnosu na navod na stranica 96., da u jednom CZSS-u umjesto 35 radnika imaju samo osam, Vlada Republike Hrvatske ističe da je uvidom u internu evidenciju o centrima za socijalnu skrb, odnosno ukupnom broju sistematiziranih radnih mjesta i broju zaposlenih radnika u svakom pojedinom centru, utvrđeno kako niti u jednom centru za socijalnu skrb nije sistematizirano 35 radnih mjesta, a da je pritom u istom centru zaposleno samo 8 radnika, što bi ukazivalo da je popunjenost radnicima u odnosu na broj sistematiziranih radnih mjesta 22%. Stvarno stanje je takvo da je, primjerice, u centru za socijalnu skrb u kojem je sistematizirano 34 radnika, zaposleno 27 radnika, ili u drugom centru u kojem je sistematizirano 38 radnih mjesta zaposleno 30 radnika, dok centri koji imaju zaposleno 9 radnika imaju 12 sistematiziranih radnih mjesta.

Vezano uz preporuku 100., Ministarstvu za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, a koja se odnosi na izradu novog Zakona o socijalnoj skrbi te ugrađivanje određenih prijedloga, primjerice, povećanje iznosa zajamčene minimalne naknade, određivanje i promjenu visine osnovice za socijalne naknade, uvođenje razloga za priznavanje jednokratne i uvođenje jednokratne naknade i dr., Vlada Republike Hrvatske ističe da će sve navedene preporuke koje se odnose na prijedloge unaprjeđenja odredbi predmetnog Zakona biti razmotrene prilikom izrade i donošenja novog Zakona o socijalnoj skrbi.

Vezano uz preporuku 103., Ministarstvu poljoprivrede, koja se odnosi na doniranje hrane, a kojom je Ministarstvu poljoprivrede, između ostalog, preporučeno da u suradnji s Ministarstvom za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku propiše kriterije koje trebaju ispunjavati krajnji korisnici donirane hrane, Vlada Republike Hrvatske ističe da socijalne samoposluge i doniranje hrane nisu usluge propisane odredbama Zakona o socijalnoj skrbi. Slijedom navedenog, ne postoji osnova za propisivanje kriterija za korisnike donirane hrane iz djelokruga Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku. Međutim, Ministarstvo može, sukladno svom djelokrugu, nadležnim tijelima lokalne samouprave dati stručnu podršku i relevantne informacije iz djelokruga svoje nadležnosti u propisivanju predmetnih kriterija.

3.11. ENERGETSKO SIROMAŠTVO

Vezano uz preporuku 108., kojom se Ministarstvu zaštite okoliša i energetike i Ministarstvu za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku preporuča da omoguće realizaciju prava na naknadu za ugroženog kupca energenata za plin i toplinsku energiju, Vlada Republike Hrvatske ističe da će ista biti razmotrena prilikom izrade i donošenja novog Zakona o socijalnoj skrbi.

Vezano uz preporuku 111., Ministarstvu graditeljstva i prostornoga uređenja, da propiše kriterije za dodjelu subvencije za energetska obnova kućanstava tako da je primarno i u većem udjelu ostvare ugroženi kupci, Vlada Republike Hrvatske navodi da se Republika

Hrvatska obvezala da će ispuniti određene indikatore vezane na smanjenje potrošnje energije u zgradama stambenog sektora, zbog čega je jedan od glavnih kriterija prihvatljivosti projektnog prijedloga i uvjet da će energetska obnova rezultirati uštedom energije za grijanje/hlađenje na godišnjoj razini (kWh/god) od najmanje 50%. Kriteriji iz preporuke vezani za energetska siromaštvo uvrstit će se u izmjene i dopune postojećeg Programa energetske obnove obiteljskih kuća za razdoblje od 2014. do 2020. godine, a koje će se donijeti do kraja 2017. godine. Isto tako, planira se odrediti pojam "energetski ugroženi kupac", uzimajući u obzir Analizu preporučene stope sufinanciranja energetske obnove stambenih zgrada Energetskog instituta Hrvoje Požar.

Vežano uz preporuku 113., Ministarstvu zaštite okoliša i energetike, Ministarstvu graditeljstva i prostornoga uređenja i Fondu za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, da informacije o sufinanciranju energetske obnove, koristeći nediskriminirajuća sredstva komunikacije, učine dostupnima, primarno građanima koji su pogođeni ili su u riziku od energetska siromaštva, te da dodatno pojednostave postupak za ostvarivanje sufinanciranja energetske obnove, Vlada Republike Hrvatske navodi da, u cilju informiranja potencijalnih prijavitelja zainteresiranih za energetska obnovu zgrada, Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja provodi brojne aktivnosti, od održavanja konferencija za tisak ministra graditeljstva i prostornoga uređenja te stalnom objavom na internetskim stranicama na kojima javnost ima priliku dobiti informacije o statusu pojedinih natječaja. Isto tako, od 2015. godine održano je 56 radionica širom Hrvatske na kojima je sudjelovalo 1.678 zainteresiranih dionika, s ciljem pojašnjenja postupaka prijave na natječaje i provedbe projekata. Za sva ta događanja, uključujući i nedavno održane Dane Europe (u Zagrebu, 9. i 10. svibnja 2017. godine), Ministarstvo je pripremlilo promotivne i informativne materijale koji su bili dostupni svim zainteresiranim sudionicima, te kontinuirano odgovara na pojedinačne upite građana vezano za sufinanciranja energetske obnove. Vežano za preporuku o pojednostavljenju postupaka, naglašava se da su nadležna tijela obvezna postupke provoditi na način koji je određen procedurama dodjele bespovratnih sredstava Europskih strukturalnih i investicijskih fondova te drugim uredbama i direktivama vezanim za europske fondove.

3.13. NEJEDNAK REGIONALNI RAZVOJ S POSEBNIM OSVRTOM NA RURALNA PODRUČJA

Prepreke u korištenju sredstava iz ESI fondova

U Izvješću se navodi: "Posebno je istaknuto loše upravljanje državnom imovinom, što onemogućava ili znatno otežava prijavu na natječaje za sredstva iz ESI fondova, kao i nedovoljna briga o napuštenim i/ili nezavršenim objektima u državnom vlasništvu.", te je dana preporuka 125., Ministarstvu državne imovine, da s jedinicama lokalne samouprave riješi imovinsko pravne odnose oko nekretnina u vlasništvu države koje se nalaze u njihovom području.

S tim u vezi, Vlada Republike Hrvatske navodi da su načini rješavanja zahtjeva jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave regulirani Zakonom o upravljanju i raspolaganju imovinom u vlasništvu Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 94/13 i 18/16), Uredbom o načinu raspolaganja nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 127/13), Uredbom o darovanju nekretnina u vlasništvu Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 127/13), Uredbom o osnivanju prava građenja i prava služnosti na nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 10/14 i 95/15) i Uredbom o mjerilima i kriterijima dodjele na korištenje nekretnina za potrebe tijela državne uprave ili

drugih tijela korisnika državnog proračuna te drugih osoba (Narodne novine, broj 127/13). Navedenim zakonskim i podzakonskim aktima propisano je u koje svrhe, te na koji način (darovanjem, prodajom, zamjenom, osnivanjem prava građenja i prava služnosti, korištenjem ili zakupom) Ministarstvo državne imovine može raspolagati nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske u korist jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. S obzirom na kompleksnost rješavanja zahtjeva jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, u nastavku se navode ograničenja koja se javljaju prilikom rješavanja istih.

Velik broj nekretnina za koje se podnose zahtjevi za rješavanje imovinskopravnih odnosa još uvijek je u zemljišnim knjigama upisan kao općenarodna imovina ili društveno vlasništvo, te je iz toga razloga postupanje po zahtjevima onemogućeno do eventualnog upisa Republike Hrvatske kao vlasnika. Osim navedenoga, postupanje po predmetima ovisi i o postupanju drugih tijela uključenih u rješavanje imovinskopravnih odnosa (ministarstva, pravne osobe u vlasništvu Republike Hrvatske koje upravljaju nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske, općinska državna odvjetništva i dr.). Postupanje otežava i činjenica da je Zakonom o upravljanju i raspolaganju imovinom u vlasništvu Republike Hrvatske Vlada Republike Hrvatske povjerila Ministarstvu državne imovine vršenje vlasničkih ovlasti, osim ako vlasničke ovlasti posebnim propisima nisu povjerene drugom tijelu, što je često slučaj, a isto u pravilu nije vidljivo iz upisa u zemljišnim knjigama.

Također, u velikom broju slučajeva jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave podnose zahtjeve za rješavanjem imovinskopravnih odnosa na nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske u trenutku kada su njihovi projekti idejno osmišljeni i u visokim fazama ishoda dokumentacije potrebne za buduću gradnju (izgrađeni idejni projekti, geodetski projekti, ishoda lokacijske dozvole, izrađeni glavni projekti, izdane potvrde glavnog projekta, pa čak i građevinske dozvole), a bez prethodne analize vlasničkopravnog stanja nekretnina na kojima se planiraju projekti, što dovodi do dugotrajnosti postupka, a ponekad i nemogućnosti rješavanja predmeta (upisana općenarodna imovina, društveno vlasništvo, javno dobro, pomorsko dobro, nekretnine obuhvaćene šumskogospodarskom osnovom i dr.).

Nadalje, zahtjevi jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave često se dostavljaju nedovoljno obrazloženi i bez potrebne dokumentacije, iako su na internetskoj stranici Ministarstva državne imovine objavljeni obrasci za podnošenje zahtjeva kao i potrebna dokumentacija koju je potrebno priložiti uz zahtjev. Isto tako, sve informacije moguće je dobiti putem telefona info centra, koji je također dostupan na internetskoj stranici ili osobno doći u Ministarstvo tijekom uredovnog vremena od 8,30 do 11,30 sati i dobiti potrebne informacije. Nakon pribavljanja relevantne dokumentacije, u slučaju da je daljnje raspolaganje nekretninama moguće, procjenjuje se tržišna vrijednost nekretnina te, ako je sukladno pojedinoj uredbi potrebna suglasnost resornog ministarstva na predloženo raspolaganje, pribavlja se potrebna suglasnost resornog ministarstva na predloženo raspolaganje. Nakon što se ispune sve navedene pretpostavke, nadležnom tijelu predlaže se donošenje odluke o raspolaganju nekretninama. Pritom se ukazuje da zahtjevi jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave moraju biti sukladni važećim prostornim planovima, budući da se njima određuje namjena nekretnina, no isti nerijetko nisu usklađeni s postojećom prostornoplanskom dokumentacijom.

U Ministarstvu državne imovine je u tijeku 2016. godine u radu bilo preko 1.000 zahtjeva jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za rješavanje imovinskopravnih odnosa na nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske. Pregledom zaprimljenih i do sada obrađenih zahtjeva jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, vidljivo je da se najveći broj zahtjeva odnosi na darovanje nekretnina, a samo manji broj na osnivanje prava građenja, osnivanje prava služnosti, dodjelu na korištenje ili druge oblike raspolaganja.

Sukladno važećem zakonodavnom okviru, nekretnine u vlasništvu Republike Hrvatske mogu se darovati u svrhu ostvarenja infrastrukturnih projekata, projekata koji su od osobitog značenja za gospodarski razvoj i projekata koji su od općeg javnog ili socijalnog interesa. Darovanje nekretnina u komercijalne svrhe nije dopušteno. Kod darovanja nekretnina potrebno je voditi računa da navedeno raspolaganje ne predstavlja nedopuštenu državnu potporu sukladno članku 107. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i Zakonu o državnim potporama (Narodne novine, broj 47/14). Ukoliko se nekretnine u vlasništvu Republike Hrvatske daruju u korist jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, iste se ne smatraju korisnikom državne potpore, stoga takvo raspolaganje ne predstavlja državnu potporu. Međutim, ako će jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave darovanu državnu imovinu dalje darovati, prodavati ili dati u najam ispod tržišne cijene u korist poduzetnika, odnosno drugih fizičkih i pravnih osoba, koji se mogu smatrati korisnicima državnih potpora, tada bi takvi pravni poslovi sadržavali državnu potporu koju je potrebno prijaviti Europskoj komisiji na prethodno odobrenje ili na mišljenje Ministarstvu financija, ako bi se radilo o potporama obuhvaćenim općim izuzecima.

Iako se kod rješavanja imovinskopravnih odnosa s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave Ministarstvo državne imovine, u pravilu, rukovodi zahtjevima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, u slučajevima kada iste predlažu darovanje nekretnina, a ocijeni se da određeni projekt može ostvariti i drugim oblikom raspolaganja koje za vlasnika nekretnine predstavlja najmanji teret, u tom slučaju Ministarstvo inicira rješavanje imovinskopravnih odnosa putem drugih oblika raspolaganja, poput osnivanja prava građenja, dodjele na korištenje i dr. Isto je posebno naglašeno kod realizacije infrastrukturnih projekata sukladno Zakonu o uređivanju imovinskopravnih odnosa u svrhu izgradnje infrastrukturnih građevina (Narodne novine, broj 80/11), u kojem su slučaju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave sklone prihvatiti osnivanje prava građenja i prava služnosti kao način rješavanja imovinskopravnih odnosa, s obzirom na to da je Zakonom predviđeno oslobođenje od plaćanja naknade, a koji oblici raspolaganja ujedno za vlasnika nekretnine predstavljaju najmanji teret.

Također, Ministarstvo državne imovine često zaprima zahtjeve za davanje suglasnosti za prijavu projekata na natječaje koje raspisuje pojedina ministarstva, a koji se odnose na financiranje projekata sredstvima iz fondova Europske unije, zbog čega je u navedenom dijelu potrebno uskladiti postupanje Ministarstva državne imovine i resornih ministarstava, budući da se uvjeti za prijavu na pojedini natječaj razlikuju, a posebno iz razloga što podnositelji takvih zahtjeva u pravilu nemaju prethodno riješene imovinskopravne odnose s Republikom Hrvatskom u pogledu nekretnina koje su predmet zahtjeva, a u trenutku podnošenja zahtjeva za davanje suglasnosti, zbog kratkoće rokova za prijavu, nije moguće uopće preispitati mogućnost daljnjeg rješavanja imovinskopravnih odnosa na nekretninama koje su predmet zahtjeva. Često se takvi zahtjevi odnose na nekretnine u vlasništvu Republike Hrvatske koje su posebnim propisima dane na upravljanje drugim tijelima.

U odnosu na preporuku 122., kojom se Ministarstvu regionalnoga razvoja i fondova Europske unije preporuča osigurati stručnjake koji bi pomogli u pripremi natječajne dokumentacije i realizaciji projekata, Vlada Republike Hrvatske naglašava da je poziv za iskaz interesa Regionalnim koordinatorima za dodjelu bespovratnih sredstava iz Prioritetne osi 10 - Tehnička pomoć Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. - 2020. Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije pokrenulo 31. ožujka 2016. godine. Predmetni poziv bio je upućen regionalnim koordinatorima iz članka 24. stavka 3. Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 147/14) upisanim u Upisnik regionalnih koordinatora i lokalnih razvojnih agencija kojeg vodi središnje tijelo državne uprave nadležno za regionalni razvoj.

Rok za podnošenje prijedloga projekata po predmetnom pozivu bio je 31. svibnja 2016. te je u tom roku zaprimljen 21 projektni prijedlog, odnosno na poziv su se odazvali svi unaprijed određeni prijavitelji. Temeljem izvršene procjene projektnih prijava, u trećem tromjesečju 2016. godine završen je postupak dodjele te je zaključen 21 ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava. Ukupna ugovorena vrijednost ovih ugovora iznosi 29,6 milijuna kuna, od čega bespovratna sredstva iznose 25,2 milijuna kuna. Svi projekti uredno se provode te korisnici redovito podnose zahtjeve za nadoknadu sredstava. Do sada je Regionalnim koordinatorima (korisnicima) temeljem odobrenih zahtjeva za isplatu predujma (14) i odobrenih zahtjeva za nadoknadu sredstava (11) isplaćeno ukupno 2.372.146,60 kuna bespovratnih sredstava, a što predstavlja 9,4% ukupno dodijeljenih bespovratnih sredstava.

Uzimajući u obzir gore navedeno odnosna vrsta podrške jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave već je osigurana od strane Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije.

Zdravstvene usluge

U Izvješću se navodi da "troškove putovanja javno zdravstvo isplaćuje tek nakon nekoliko mjeseci", što nije točno s obzirom da se naknada za troškove prijevoza u vezi s korištenjem zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja od strane Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje isplaćuje u roku od 30 dana od predaje urednog putnog naloga. Također, ukoliko se putni nalog dostavi Zavodu do sedmog dana tekućeg mjeseca, isplata troškova prijevoza isplaćuje se u tom mjesecu.

Otoci

U vezi problematike otočkog povezivanja otoka Ugljana s administrativnim središtem Zadrom (stranica 112.), Vlada Republike Hrvatske skreće pozornost da u redu plovidbe na državnoj trajektnoj liniji 431 Preko - (Ošljak) - Zadar (Gaženica), tijekom cijele godine postoji putovanje s polaskom iz luke Zadar (Gaženica) u 23,00 sata, a u razdoblju visoke sezone (srpanj i kolovoz) postoji, osim polaska u 23,00 sata, još dodatni polazak u 23,59 sati. Od 30. ožujka 2015. godine, Odlukom Vlade Republike Hrvatske uvodi se dodatna državna brodska linija br. 409. Preko - (Ošljak) - Zadar. Jedina je razlika što je polazak ove linije iz Gradske luke umjesto luke Gaženica. Izmještanjem trajektne linije iz Gradske luke u luku Gaženica nije se ukinulo niti jedno putovanje. Iskorištenost kapaciteta na navedenoj trajektnoj liniji u 2016 godini: za putnike godišnji prosjek je 8,5% (od čega u sezoni 11,8%, a u izvansezoni 6,8%); za vozila godišnji prosjek je 32,1% iskorištenosti kapaciteta (39,8 % u sezoni i 28,2 % u sezoni). Na državnoj brodskoj liniji br. 409. Preko - (Ošljak) - Zadar

iskorištenost kapaciteta u 2016. godini je 32,1% (od čega u sezoni 39,8%, a u izvansezoni 28,2%).

Stoga, s ukupno 157 putovanja tjedno u izvansezoni, 179 putovanja tjedno u sezoni i 196 putovanja tjedno u visokoj sezoni, otok Ugljan je najbolje povezan od svih otoka na Jadranu sa svojim administrativnim centrom Zadrom.

3. 14. OVRHE

U odnosu na preporuku 126., Ministarstvu pravosuđa, da aktivnije, koristeći svima dostupne i nediskriminirajuće načine komunikacije, informira građane o uvjetima i postupku stečaja potrošača, Vlada Republike Hrvatske navodi da je Ministarstvo pravosuđa, nakon stupanja na snagu Zakona o stečaju potrošača (Narodne novine, broj 100/15), 1. siječnja 2016. godine, na svojim internetskim stranicama <https://pravosudje.gov.hr/UserDocsImages/10351> objavilo podatke o izvansudskom i sudskom postupku stečaja potrošača, razdoblju provjere ponašanja i obuci za posrednike. Također, napravljene su poveznice na sve obrasce koji se koriste u izvansudskom postupku na način da su isti podobni za kompjutersko ispunjavanje. Nadalje, Ministarstvo pravosuđa je izradilo plakate, letke i brošure koji se odnose na stečaj potrošača i u kojima je opisan postupak stečaja potrošača te su dane informacije o savjetovalištim Financijske agencije pred kojima se provodi izvansudski postupak. Navedeni promotivni materijal distribuiran je svim općinskim sudovima u Republici Hrvatskoj, pravnim klinikama, poslovnicama Financijske agencije, centrima za socijalnu skrb i udrugama koje se bave mirenjem.

U odnosu na preporuku 127., Ministarstvu pravosuđa, da predloži izmjene Ovršnog zakona kojim trošak odvjetničkog zastupanja u prvostupanjskom postupku neće ulaziti u potrebne troškove koje je ovršenik - fizička osoba dužan naknaditi ovrhovoditelju - pravnoj osobi s javnim ovlastima, javnoj ustanovi i banci, Vlada Republike Hrvatske navodi da preporuka nije prihvatljiva jer ne postoji razlog zbog kojega bi se svim pravnim osobama s javnim ovlastima, javnim ustanovama i bankama uskratilo pravo na korištenje usluga odvjetnika. Pritom ukazuje da je na sjednici Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske, održanoj 22. listopada 2012. godine, zauzeto pravno shvaćanje koje glasi: "Pravna osoba kao stranka u postupku ima pravo na naknadu troškova parničnog postupka (u skladu s odredbama članaka 154. i 155. Zakona o parničnom postupku) za zastupanje po punomoćniku odvjetniku, iako ima u radnom odnosu diplomirane pravnike s položenim pravosudnim ispitom koji ispunjavaju zakonske pretpostavke za zastupanje te pravne osobe u postupcima pred sudovima." (VSRH, Rev x 530/11-2, od 24. listopada 2012.).

U odnosu na preporuku 129., Ministarstvu pravosuđa, da iznađe način kako bi se postiglo ostvarivanje zakonom zajamčene zaštite primanja i naknada koje su izuzete od ovrhe, odnosno dijela primanja i naknada na kojima je ovrha ograničena, Vlada Republike Hrvatske ukazuje na to da se zakonom zajamčena zaštita primanja i naknada izuzetih od ovrhe ili primanja na kojima je ovrha ograničena provodi u skladu s dostupnim saznanjima o izvoru primanja i tehničkim mogućnostima te ovlastima pojedinih sudionika. Naime, apsolutna zaštita primanja i naknada izuzetih od ovrhe ili primanja na kojima je ovrha ograničena bit će moguća kada sva primanja budu jasno šifrirana i kada svaki građanin bude imao otvoren tzv. zaštićen račun na koji bi se ta primanja isplaćivala. U protivnom, zaštitu primanja koja se uplaćuju na redovne račune građana mogu pružiti/osigurati banke i/ili nadležna tijela koja nadziru rad banaka, a ne Ministarstvo pravosuđa.

3.15. BRANITELJI

U Izvješću na stranici 120. navodi se: "Najveći problem predstavlja im prestanak priznavanja statusa hrvatskog branitelja. Naime, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata (NN 137/09) propisano je da s 21. studenim 2009. prestaje priznavanje statusa hrvatskog branitelja, dragovoljca, člana obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i prava na obiteljsku invalidninu temeljem smrti hrvatskog branitelja. Naknadno je ovaj rok Odlukom Ustavnog suda U-I-4042/2005 iz 2010. produljen za dodatnih šest mjeseci."

Vezano uz citirani tekst, Vlada Republike Hrvatske ukazuje na činjenicu da Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, broja: U-I-4042/2005, od 15. prosinca 2010. godine (Narodne novine, broj 146/10) ne govori o produljenju roka, već je njome ukinut članak 15. kojim je bilo predviđeno da se postupci započeti po odredbama Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji za priznavanje statusa hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, statusa dragovoljca iz Domovinskog rata i priznavanje statusa člana obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i prava na obiteljsku invalidninu na temelju smrti hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata od posljedica bolesti, pogoršanja bolesti ili pojave bolesti u obrani suvereniteta Republike Hrvatske koji na dan stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (Narodne novine, broj 137/09) nisu okončani pravomoćnim rješenjem obustavljaju. Istom Odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske, ostali prijedlozi za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom članaka Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (Narodne novine, broj 137/09) i Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji nisu prihvaćeni. Nadalje, vezano za citirani tekst, Vlada Republike Hrvatske napominje da je rok za ostvarivanje prava na obiteljsku invalidninu zatvoren samo za slučajeve temeljem smrti hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata od posljedica bolesti, pogoršanja bolesti ili pojave bolesti u obrani suvereniteta Republike Hrvatske.

3.16. CIVILNE ŽRTVE RATA

Na stranici 124. navedeno je: "Sukladno Zakonu o pravima žrtava seksualnog nasilja za vrijeme oružane agresije u Domovinskom ratu, Povjerenstvo za žrtve seksualnog nasilja MHB zaprimilo je u 2016. 182 zahtjeva, od čega je njih 88 riješeno pozitivno, 23 negativno, u 4 predmeta postupak je obustavljen, a ostali su u postupku."

Vezano uz citirani tekst, Vlada Republike Hrvatske ističe da zahtjeve zaprima i rješenja donosi Ministarstvo hrvatskih branitelja, a ne Povjerenstvo za žrtve seksualnog nasilja. Osim toga, u međuvremenu je evidencija Ministarstva hrvatskih branitelja naknadno ažurirana. S obzirom na prethodno navedeno, potrebno je naglasiti da je Ministarstvo hrvatskih branitelja do kraja 2016. godine zaprimilo 185 zahtjeva, od čega je njih 108 riješeno pozitivno, 48 negativno, u 4 predmeta postupak je obustavljen, a ostali su u postupku.

U odnosu na preporuku 137., Ministarstvu pravosuđa i Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske, da intenziviraju suradnju s drugim državama i pravosudnim tijelima u rješavanju pitanja nestalih osoba, Vlada Republike Hrvatske ističe da je suradnja s drugim državama u rješavanju pitanja nestalih osoba u djelokrugu Povjerenstva Vlade Republike

Hrvatske za zatočene i nestale, kao stručnog i savjetodavnog međuresornog tijela u čijem su sastavu i navedena tijela i Uprava za zatočene i nestale Ministarstva hrvatskih branitelja, kao provedbenog tijela.

3.17. ZDRAVLJE

U ovom poglavlju se navodi kako je u 2016. godini uočeno povećanje listi čekanja za određene zdravstvene preglede ili postupke. S tim u vezi, potrebno je ukazati na to da statistički podaci pokazuju kako veliki broj pacijenata ne dolazi na prethodno zakazane termine pregleda pa je nužno pojednostaviti postupak naručivanja i otkazivanja pacijenata na bolničke zdravstvene usluge te smanjiti dupliciranje samih narudžbi na preglede u više zdravstvenih ustanova istovremeno. S ciljem podizanja kvalitete pružanja zdravstvenih usluga Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, u suradnji s Ministarstvom zdravstva, pokrenut je projekt SMS podsjetnika kojim će zdravstvene ustanove podsjećati pacijente na zakazane preglede i dijagnostičke postupke na koje su naručeni. Pravovremenim otkazivanjem na naručene dijagnostičke pretrage, preraspodjelom i sistemskim poboljšanjem u sustavu naručivanja otvorit će se mjesta za druge pacijente koji čekaju na istu pretragu, smanjit će se dupliciranje naručivanja te u konačnici smanjiti liste čekanja na zdravstvene usluge.

Nadalje, u istom poglavlju navodi se da se na internetskoj stranici Zavoda ne ističe konkretna namjena brojeva besplatnih telefona, odnosno elektroničkih adresa, na koje se mogu postavljati pitanja u vezi ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja. S tim u vezi, Vlada Republike Hrvatske ističe da na službenim internetskim stranicama Zavoda brojevi telefona i internetske adrese za sve vrste upita jasno su istaknuti već na naslovnoj stranici. U rubrici "Kontakti" dodatno se nalaze besplatni brojevi telefona te direktne poveznice za postavljanje upita medija i građana, ali i direktni kontakti u svim regionalnim uredima i područnim službama Zavoda kojima se građani i osiguranici mogu obratiti sa svojim upitima, prema mjestu stanovanja. Zasebno i jasno su istaknute internetske adrese Službe za odnose s javnošću Zavoda te Glasnogovornika, Službenika za zaštitu osobnih podataka, Službenika za informiranje, Povjerenika za etiku i Pučkog pravobranitelja.

Pod sugestivnom ikonom "Postavi pitanje", uz pripremljen obrazac za slanje upita, naznačena su i najčešća pitanja i odgovori kako bi se svim posjetiocima internetskih stranica olakšao dolazak do informacija. Na taj način, u velikom broju slučajeva, građani dolaze do odgovora na svoja pitanja neposredno, jednostavno i brzo bez potrebe da stupe u kontakt sa zaposlenicima Zavoda. Na jednako uočljiv način je istaknuta i rubrika "Savjetovanje sa zainteresiranom javnošću" koja omogućuje protočnost postupka internetskog savjetovanja sa zainteresiranom javnošću vezano za službene pravilnike, odluke i druge akte Zavoda. Također, radnici Zavoda redovito sudjeluju u edukacijama koje se odnose na komunikaciju, pravo na pristup informacijama i ostalo, kako bi se osiguranim osobama Zavoda, ali i svim građanima omogućile pravovremene i lako dostupne informacije.

Vezano uz preporuku 138., Ministarstvu zdravstva, da donese Pravilnik o osiguranju medicinski prihvatljivog vremena za ostvarivanje mjera zdravstvene zaštite, Vlada Republike Hrvatske izvješćuje kako je u planu normativnih aktivnosti Ministarstva zdravstva donošenje navedenog Pravilnika do kraja 2017. godine.

Nastavno na preporuku 140., Ministarstvu zdravstva, da unaprijedi dostupnost i kvalitetu zdravstvene zaštite na otocima i ruralnim područjima, između ostalog, efikasnim sustavom hitne helikopterske službe te uvođenjem brzih brodova, Vlada Republike Hrvatske

ističe da je Hrvatski zavod za hitnu medicinu (nastavno na sporazum s Ministarstvom zdravstva), proveo izradu studije izvodljivosti uspostave hitne medicinske službe brzim brodovima. Izrada studije propisana je kao prva faza ulaganja, sukladno Operativnom programu Konkurentnost i kohezija 2014. - 2020., u sklopu kojeg je za nabavu i opremanje šest brodova Hitne medicinske službe i ugovaranje vezova predviđeno šest milijuna eura. Izrađena studija predstavljena je Ministarstvu zdravstva u ožujku 2017. godine te su u tijeku aktivnosti dogovaranja suradnje s Ministarstvom mora, prometa i infrastrukture vezano za održavanje infrastrukture te ugovaranje vezova i posade. Ministarstvo zdravstva i Ministarstvo obrane dugogodišnje uspješno surađuju na području prijevoza hitnih medicinskih pacijenata helikopterima Ministarstva obrane, omogućujući pravovremeno pružanje hitne medicinske skrbi hrvatskim građanima i turistima na udaljenim otočkim područjima. Od 2016. godine traje i suradnja Ministarstva zdravstva i Ministarstva unutarnjih poslova koje je osiguralo helikopter za pružanje hitne helikopterske medicinske skrbi na području Dubrovačko-neretvanske županije u tijeku ljetnih mjeseci. Nadalje, Ministarstvo zdravstva iz kredita Svjetske banke osiguralo je sredstva za provedbu studije izvodljivosti uspostave hitne helikopterske medicinske službe, s ciljem uspostave namjenske helikopterske službe za potrebe hitnog medicinskog zbrinjavanja stanovnika ruralnih i cestovno nedostupnih mjesta na području cijele Republike Hrvatske.

Nadalje, potrebno je naglasiti da Hrvatski zavod za telemedicinu, kroz Mrežu telemedicinskih centara i proračun Ministarstva zdravstva, izravno utječe na dostupnost zdravstvene zaštite na otocima, te se time osigurava stalna dostupnost zdravstvene zaštite za stanovnike, uz omogućavanje zdravstvenim radnicima kontinuiranu izobrazbu, učenje i stručno usavršavanje kako bi mogli razvijati svoja znanja i vještine. Ujedno, napominje se da se Mreža javne zdravstvene službe donosi na prijedlog jedinica područne (regionalne) samouprave koje su, između ostalog, temeljem pozitivnih zakonskih propisa nadležne za organizaciju primarne zdravstvene zaštite i za popunjavanje Mreže, te ujedno raspoložu relevantnim informacijama u vidu potrebe osiguranja optimalne razine dostupnosti i kvalitete zdravstvene zaštite s obzirom na potrebe stanovništva uzimajući u obzir specifičnosti pojedine lokacije.

Unatoč navedenom, uočavajući odstupanja u dostupnosti zdravstvene zaštite na određenim područjima, Ministarstvo zdravstva kao kreator zdravstvene politike o ovom mandatnom razdoblju provodit će intenzivne aktivnosti usmjerene na unaprjeđenje primarne zdravstvene zaštite i bolje dostupnosti specijalističkih zdravstvenih usluga na razini primarne zdravstvene zaštite, posebno na područjima udaljenim od bolničkih ustanova, između ostalog, i kroz operativne programe Europske unije u postupku dodjele bespovratnih sredstava trajnog modaliteta "Poboljšanje pristupa primarnoj zdravstvenoj zaštiti s naglaskom na udaljena i deprivirana područja kroz ulaganja u potrebe pružatelja usluga zdravstvene zaštite na primarnoj razini".

3.18. DISKRIMINACIJA U PODRUČJU ZDRAVLJA

U ovom poglavlju, na stranicama 129. i 130., navodi se, između ostalog, da je s aspekta zaštite prava na zdravlje i kvalitetnu zdravstvenu zaštitu u skladu sa zakonom, upitna praksa propisivanja kvota i administrativnog ograničavanja onih prava koja proizlaze iz zakonodavnog okvira. S tim u vezi, potrebno je napomenuti da navedene konstatacije nisu točne s obzirom da se radi o indikatorima kvalitete rada liječnika primarne zdravstvene zaštite, dogovorenima s nadležnim stručnim društvima, a čija osnovna i jedina svrha je

praćenje kvalitete rada liječnika, kao i njegove učinkovitosti u liječenju pacijenata, a nikako ograničavanje prava osiguranih osoba Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.

Nadalje, vezano uz podatak Hrvatske liječničke komore, na stranici 130., da je od srpnja 2013. godine Republiku Hrvatsku napustilo 526 liječnika, Vlada Republike Hrvatske smatra potrebnim napomenuti da Hrvatska liječnika komora prati broj doktora medicine koji su zatražili potvrde za rad izvan Republike Hrvatske, a koja se ne izdaje samo u svrhu rada, već i u svrhu edukacije u inozemstvu, stoga broj izdanih potvrda ne predstavlja isključivo odljev liječnika zbog rada u drugim državama. Nadalje, liječnici koji su otišli prije mnogo godina iz Republike Hrvatske također su zatražili potvrdu te, po novoj osnovi činjenice da je Republika Hrvatska članica Europske unije, potvrdili već priznate kvalifikacije. Navedeni liječnici obraćali su se hrvatskim nadležnim tijelima radi dobivanja EU potvrde iako su već godinama, pa i desetljećima zaposleni u inozemstvu.

U istom poglavlju, na 131. stranici Izvješća navodi se tekst kojim se želi istaknuti činjenica da postoji problem u liječenju oboljelih od reumatoidnog artritisa, tzv. biološkim lijekovima, stoga Vlada Republike Hrvatske podsjeća da indikaciju za primjenu lijeka ne postavlja Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, niti Zavod odlučuje koji će se lijek primijeniti. Ako postoji medicinska indikacija za primjenu lijeka i zadovoljeni su kriteriji za primjenu lijeka koji su utvrđeni osnovnom listom lijekova Zavoda, lijek se može primijeniti na teret sredstava Zavoda. Također, potrebno je napomenuti da su kriteriji iz liste lijekova usklađeni s hrvatskim stručnim smjernicama i algoritmima liječenja sukladno preporukama stručnih društava pri Hrvatskom liječničkom zboru. Dodatno treba naglasiti da svi lijekovi koji se primjenjuju u liječenju reumatoloških bolesnika, a nalaze se na važećim listama lijekova, imaju važeće odobrenje za stavljanje lijeka u promet koje izdaje odgovarajuće regulatorno tijelo (centraliziranim postupkom Europska agencija za lijekove, a nacionalnim postupkom Agencija za lijekove i medicinske proizvode), pa iz tog razloga ne stoji konstatacija kojom se pod upitnik stavlja učinak bilo kojeg od tih lijekova na zdravlje (jer su isti temeljito ispitani prije izdavanja rješenja za stavljanje u promet).

Nadalje, opisuje se i postupak odobravanja liječenja u inozemstvu kao netransparentan, bez dovoljno raspoloživih informacija i uputa osiguranim osobama Zavoda. Pritom se ne uvažava i zanemaruje činjenica da je Zavod u obvezi poštivanja pravnih okvira koji su mu zadani pozitivnim propisima Republike Hrvatske kada odlučuje o priznavanju prava osiguranih osoba na upućivanje na liječenje u inozemstvo. Rješavajući u predmetnim postupcima Zavod postupa u skladu sa Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju i Pravilnikom o pravima, uvjetima i načinu korištenja prekogranične zdravstvene zaštite (Narodne novine, br. 160/13, 11/15, 16/15 i 113/16) koji su dostupni javnosti. Zainteresiranim osiguranim osobama dostupne su i informacije putem službenih telefona ili elektronske pošte Zavoda na čije se upite odgovara stručno i bez odlaganja (kao što je i prethodno napomenuto).

Naime, postupajući po pojedinom zahtjevu osigurane osobe za liječenjem u inozemstvu na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja Zavod je dužan utvrditi jesu li ostvarene pretpostavke propisane mjerodavnim propisima, a oni za pokretanje svakog postupka propisuju postojanje prijedloga doktora specijaliste (odgovarajuće specijalnosti ovisno o dijagnozi čije se liječenje u inozemstvo predlaže) iz ugovorne zdravstvene ustanove. I prilikom provedbe samog postupka odlučivanja o postavljenom prijedlogu (zahtjevu) za liječenjem u inozemstvu Zavod je u obvezi uvažiti mišljenje medicinske struke naj eminentnijih stručnjaka iz područja odgovarajuće specijalnosti (nadležnog referentnog centra Ministarstva zdravstva prema dijagnozi bolesti osigurane osobe za koju se predlaže

upućivanje na liječenje u inozemstvo, odnosno doktora specijalista ili liječničkog konzilija druge ugovorne zdravstvene ustanove na sekundarnoj i tercijarnoj razini u kojoj se osigurana osoba liječi).

Potrebno je naglasiti da je Zavod ovdje u ulozi posrednika koji pravilnom primjenom propisa na temelju rezultata provedenog postupka donosi odluku o pravu osigurane osobe na liječenje u inozemstvu ne ulazeći pritom niti u interes osigurane osobe niti u medicinski aspekt liječenja o čemu mogu odlučivati jedino liječnici specijalisti koji provode liječenja osigurane osobe u ugovornim zdravstvenim ustanovama. U nadležnosti je Zavoda isključivo utvrditi da li konkretan zahtjev ulazi u sferu osiguranog slučaja ili ne, pri čemu Zavod postupa na jednak način prema svim osiguranim osobama.

U odnosu na podatke o radnom statusu, razini obrazovanja, visini prihoda i dobi bolesnika kojima je odobreno, odnosno odbijeno liječenje u inozemstvu na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja, a koji su zatraženi od strane pučke pravobraniteljice (te za koje se konstatira da na traženje iste nisu dani) potrebno je istaknuti da tražene podatke Zavod ne uzima od osiguranih osoba (izuzev datuma rođenja) u postupcima upućivanja na liječenje u inozemstvo, iz razloga što je preduvjet sudjelovanja u postupku status osigurane osobe Zavoda koji se stječe po jednoj od Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju predviđenih osnova osiguranja, dok prednost pri rješavanju imaju one osigurane osobe čije zdravstveno stanje iziskuje hitno rješavanje zahtjeva s ciljem sprječavanja nastanka pogoršanja zdravstvenog stanja ili otklanjanja neposredne opasnosti po život osigurane osobe Zavoda neovisno o njezinom radnom statusu, razini obrazovanja, visini prihoda i dobi.

Ujedno, vezano uz preporuku 144. da Ministarstvo zdravstva osigura jasno i transparentno razdvajanje sustava javnog i privatnog zdravstva, pritom ističući problem angažmana liječnika u sustavu javnog zdravstva i u privatnoj praksi, Vlada Republike Hrvatske navodi da Pravilnik o mjerilima za davanje odobrenja zdravstvenom radniku za sklapanje poslova iz djelatnosti poslodavca (Narodne novine, broj 42/16) detaljno utvrđuje kriterije i uvjete koje doktor medicine mora ispuniti kako bi dobio odobrenje za sklapanje poslova za svoj račun iz zdravstvene djelatnosti poslodavca.

3.20. DISKRIMINACIJA U PODRUČJU I TEMELJEM OBRAZOVANJA

U Izvješću na stranici 135. navedeno je: "Sustav obrazovanja neprilagodljiv specifičnim potrebama pojedinaca, onemogućava prevladavanje njegovih individualnih teškoća te, rezultirajući preranim napuštanjem školovanja, smanjuje mogućnost uspjeha. Primjerice, dobna granica za upis prvog razreda srednje škole propisana je zakonom i često ju nije moguće pomaknuti, čak ni u slučajevima objektivnih teškoća koje su dovele do njenog prekoračenja. Kruto postavljena pravila upućuju na uključivanje u programe obrazovanja odraslih, čije troškove u pravilu podmiruje sam polaznik, zbog čega su osobe slabijeg imovnog stanja iz njih često isključene."

S tim u vezi Vlada Republike Hrvatske napominje da su odredbama članka 22. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (Narodne novine, br. 87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 16/12, 86/12, 94/13, 152/14 i 7/17) propisani uvjeti, a time i dobna granica za upis učenika u prvi razred srednje škole. Stavcima 1. i 2. istoga članka propisano je da se redoviti učenici upisuju u prvi razred srednje škole u dobi do navršениh 17 godina, a iznimno od toga, uz odobrenje školskog odbora, u prvi razred srednje škole može se upisati

učenik do navršenih 18 godina, a uz odobrenje Ministarstva znanosti i obrazovanja i učenik stariji od 18 godina. Temeljem navedenih odredbi Zakona, moguće je pomaknuti dobnu granicu za upis učenika u prvi razred srednje škole, sukladno zakonskim odredbama kojima je uređeno obrazovanje učenika u srednjoj školi.

Nadalje, u Izvješću se navodi da se Uredu pučke pravobraniteljice obratio jedan učenik zbog moguće diskriminacije, a čiji je prosjek ocjena u samo jednom razredu bio tek neznatno niži od propisanih 3.50 te da mu nije omogućen upis u četvrti razred strukovne škole, dok istovremeno, za upis u prvi razred istog programa u konkretnoj školi ne postoji bodovni prag. Navodi se kako konkretan primjer zorno prikazuje da je Pravilnik o uvjetima i načinima nastavka obrazovanja za višu razinu kvalifikacije (Narodne novine, broj 8/16) potrebno izmijeniti kako bi se poticao nastavak obrazovanja.

U vezi navedenog, Vlada Republike Hrvatske ukazuje na to da je Ministarstvo znanosti i obrazovanja poduzelo aktivnosti vezane uz izmjene navedenog Pravilnika kako bi se svim zainteresiranim učenicima omogućilo pravo nastavka obrazovanja za višu razinu kvalifikacije, uz uvažavanje posebno teških okolnosti u kojima žive pojedini učenici. Pritom je potrebno voditi računa kako strukovni programi obrazovanja u trogodišnjem trajanju pripremaju učenike za rad u industriji, gospodarstvu i obrtništvu s primarnim ciljem pripreme učenika za rad u određenom zanimanju, uz naglasak na brzo uključivanje na tržište rada. Prednosti ovih programa su relativno visok udio strukovno-teorijskih znanja iz određenog područja, uz stjecanje praktičnih vještina.

U odnosu na preporuku 154. kojom se upućuje Ministarstvu znanosti i obrazovanja da što prije donese Pravilnik o odgovarajućoj vrsti obrazovanja učitelja, nastavnika, odgajatelja i stručnih suradnika u školskim ustanovama i učeničkom domu, Vlada Republike Hrvatske ističe da je navedena preporuka u operativnoj provedbi s obzirom na to da je Ministarstvo imenovalo Povjerenstvo za izradu Pravilnika koji će se odnositi na navedenu problematiku.

3.24. IMOVINSKOPRAVNI ODNOSI

U odnosu na preporuku 166., Ministarstvu graditeljstva i prostornoga uređenja, da odredi kriterije i rokove za uklanjanje nezakonitih građevina, Vlada Republike Hrvatske napominje da će se u narednom razdoblju javnosti pojasniti kriteriji i okolnosti na temelju kojih Ministarstvo putem ugovornog izvođača izvršava uklanjanje nezakonitih građevina. Građevinska inspekcija kao prioritetne za uklanjanje smatra građevine izgrađene izvan granica građevinskog područja i/ili na posebno zaštićenim područjima. Rokovi za uklanjanje ovise i opterećeni su procedurama upravnog postupanja kao i propisima o javnoj nabavi, te je planove uklanjanja, odnosno rokove za uklanjanje moguće odrediti samo na godišnjoj razini. Pritom se napominje da poseban problem (u smislu prisilnog uklanjanja) predstavlja dio nezakonitih građevina koje se nisu ozakonile, ali su useljene i koriste se kao jedini dom, posebno socijalno ugroženog stanovništva i stanovništva starije životne dobi.

U odnosu na preporuku 167., Ministarstvu graditeljstva i prostornoga uređenja, da uputi u daljnji postupak Nacrt prijedloga zakona o najmu stanova, Vlada Republike Hrvatske ističe da je Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o najmu stanova bio u javnoj raspravi u lipnju 2016. godine. Nakon konstituiranja nove Vlade uređeni Nacrt prijedloga zakona upućen je u proceduru ponovnog pribavljanja mišljenja nadležnih tijela.

U odnosu na preporuku 169., Ministarstvu državne imovine, da u primjerenim rokovima odgovara građanima na upite u njihovim predmetima i o poduzetom povodom podnesenih zahtjeva, Vlada Republike Hrvatske, po pitanju zahtjeva građana u vezi rješavanja imovinskopravnih odnosa, ukazuje na kompleksnost predmetne problematike iz više razloga. Naime, zahtjevi građana često ne sadrže svu potrebnu dokumentaciju, unatoč informacijama koje su dostupne na internetskoj stranici Ministarstva državne imovine, ali i mogućnosti dobivanja informacija putem info centra ili osobno tijekom uredovnog vremena za stranke. Također, brojne nekretnine za koje se podnose zahtjevi za rješavanje imovinskopravnih odnosa još uvijek su u zemljišnoj knjizi upisane kao općenarodna imovina ili društveno vlasništvo, te je stoga usporeno, odnosno onemogućeno postupanje po zahtjevima građana, sve do eventualnog upisa Republike Hrvatske kao vlasnika. Osim navedenog, postupanje po pojedinim predmetima ovisi i o postupanju drugih tijela, uključenih u postupak rješavanja imovinskopravnih odnosa, kao što su ministarstva, pravne osobe u vlasništvu Republike Hrvatske koje upravljaju nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske, općinska državna odvjetništva i dr.

Vezano na navod iz Izvješća: "Građani su se prituživali i na retroaktivno povećanje visine najamnine za prostor u državnom vlasništvu unatrag nekoliko godina, na što se nisu mogli žaliti. Jedina mogućnost osporavanja tako izdanih računa je pokretanje sudskog postupka, koji je dugotrajan, a unatoč tome tako izdani računi, iako nezakoniti, izvršni su i zbog opasnosti od ovrhe građani ih moraju platiti", Vlada Republike Hrvatske ukazuje na to da je Ministarstvo državne imovine zatražilo očitovanje Državnih nekretnina d.o.o., te na osnovu zaprimljenoga ističe se kako su nedostatne informacije navedene u samoj citiranoj rečenici kako bi se sa sigurnošću moglo ustvrditi na što se točno osvrnula pučka pravobraniteljica, s obzirom na to da je općenito navedeno "retroaktivno" povećanje visine najamnine za prostor u državnom vlasništvu unatrag nekoliko godina. Dakle nije specificirano o kojoj vrsti najamnine i o kojim prostorima je riječ. Nadalje, u zaprimljenom očitovanju ukazano je kako je ocjena pučke pravobraniteljice paušalna, s obzirom da nigdje nije navedeno u kojoj konkretnoj odredbi zakona ili drugog akta je "retroaktivan" obračun najamnine suprotan ili sporan, niti navodi relevantne odluke domaćih ili međunarodnih sudova iz kojih bi to proizlazilo. Naime, Državne nekretnine d.o.o. postupaju sukladno odredbama Zakona o najmu stanova (Narodne novine, br. 91/96, 48/98, 66/98 i 22/06) i Uredbe o uvjetima i mjerilima za utvrđivanje zaštićene najamnine (Narodne novine, br. 40/97 i 117/05), a u navedenima nije propisana zabrana "retroaktivnog" obračunavanja razlike zaštićene najamnine, odnosno najamnina je obračunata sukladno propisima koji su bili na snazi u razdoblju za koje je najamnina obračunata. Sukladno očitovanju, Državne nekretnine d.o.o. su obavijestile korisnike stanova o visini najamnine koju su bili dužni plaćati, te koju su nadalje dužni plaćati, te su poduzele potrebne korake radi naplate, a u cilju zaštite imovinskih interesa Republike Hrvatske kao vlasnika nekretnina koje koriste najmoprinci. Korisnicima stanova je obračunata razlika samo za razdoblje koje nije zastarjelo (do tri godine unatrag) sukladno Zakonu o obveznim odnosima (Narodne novine, br. 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15), te im je, uzimajući u obzir socijalni aspekt, omogućeno obročno plaćanje iste najviše do 12 mjesečnih obroka. Napominje se kako je i Državna revizija u svom Izvješću o obavljenoj financijskoj reviziji društva Državne nekretnine d.o.o. za 2014. godinu, naložila uskladiti naplatu zaštićene najamnine ("Državni ured za reviziju nalaže vezano uz stanove dane u najam uz plaćanje zaštićene najamnine, izračunavati jedanput godišnje mjesečni iznos zaštićene najamnine za pojedini stan te obračunati najmoprincima zaštićenu najamninu najmanje u iznosu propisanom odredbama Uredbe o uvjetima i mjerilima za utvrđivanje zaštićene najamnine, odnosno najmanje u iznosu potrebnom za podmirenje troškova redovitog održavanja stambene zgrade (u iznosu zajedničke pričuve) u skladu s odredbama Zakona o

najmu stanova."). Društvo Državne nekretnine d.o.o. je u 2016. godini, sukladno važećim propisima koji reguliraju najam stanova, vršilo postupke usklađivanja i obračuna zaštićene najamnine i slobodno ugovorene najamnine za korisnike stanova u vlasništvu Republike Hrvatske, a na upravljanju kod Državnih nekretnine d.o.o. i sukladno tome ispostavljalo račune za najamnine kao i razliku usklađene najamnine.

Slijedom iznesenoga, Vlada Republike Hrvatske napominje da će Ministarstvo državne imovine i dalje ulagati sve napore kako bi se predmeti i zahtjevi u što kraćem roku rješavali. Nastavno na navedeno, Vlada Republike Hrvatske je donijela Uredbu o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva državne imovine (Narodne novine, broj 8/17), te će novi ustroj omogućiti brže rješavanje zaprimljenih zahtjeva. Osim navedenog, prema Godišnjem planu normativnih aktivnosti za 2017. godinu predviđeno je donošenje novog Zakona o upravljanju i raspolaganju imovinom u vlasništvu Republike Hrvatske, te su predviđene izmjene i dopune Zakona o zakupu i kupoprodaji poslovnog prostora, čijim se donošenjem očekuje poboljšanje i pojednostavljenje raspolaganja i upravljanja državnom imovinom.

3.25. PRAVO NA ZDRAV ŽIVOT - ZAŠTITA OKOLIŠA I PRIRODE

Vezano uz korištenje pojmova "priroda" i "okoliš" u Izvješću, Vlada Republike Hrvatske podsjeća da je u smislu Zakona o zaštiti prirode (Narodne novine, broj 80/13) priroda definirana kao sveukupna bioraznolikost, krajobrazna raznolikost i georaznolikost. Sukladno Zakonu o zaštiti okoliša (Narodne novine, br. 80/13 i 78/15), okoliš je prirodno i svako drugo okruženje organizama i njihovih zajednica uključivo i čovjeka koje omogućuje njihovo postojanje i njihov daljnji razvoj: zrak, more, vode, tlo, zemljina kamena kora, energija te materijalna dobra i kulturna baština kao dio okruženja koje je stvorio čovjek; svi u svojoj raznolikosti i ukupnosti uzajamnog djelovanja. Sastavnice okoliša su zrak, vode, more, tlo, krajobraz, biljni i životinjski svijet te zemljina kamena kora. Zaštita od utjecaja opterećenja na okoliš uređuje se Zakonom o zaštiti okoliša te posebnim zakonima o pojedinim opterećenjima i propisima donesenim na temelju tih zakona, a obuhvaća: zaštitu od štetnog utjecaja genetski modificiranih organizama, zaštitu od buke, zaštitu od ionizirajućih zračenja i nuklearnu sigurnost, zaštitu od štetnog utjecaja kemikalija, zaštitu od svjetlosnog onečišćenja te gospodarenje otpadom.

S obzirom da je elektromagnetsko zračenje baznih stanica mobilnih operatera definirano odredbama zakona kojim se uređuje neionizirajuće zračenje, dakle utjecaj koji nije definiran područjem zaštite okoliša, ne stoji konstatacija u Izvješću da je tijekom 2016. najviše pritužbi iz područja zaštite okoliša odnosilo se na elektromagnetsko zračenje baznih stanica mobilnih operatera. Slijedom navedenog nema osnove niti za uključenjem predstavnika Ministarstva zaštite okoliša i energetike u povjerenstvo za izmjene Pravilnika o zaštiti od elektromagnetskih polja.

Nadalje, u Izvješću se, između ostalog, navodi da "...postojeća odlagališta otpada nastavljaju s radom, često i šireći se izvan dozvoljenog područja i ne provodeći propisane mjere okoliša...", međutim isto nije potkrijepljeno brojčanim pokazateljima. Inspekcija zaštite okoliša je tijekom nadzora odlagališta u 2016. godini u 11 slučajeva utvrdila neprovođenje mjera zaštite okoliša utvrđenih rješenjem o prihvatljivosti zahvata za okoliš te je inspeksijskim rješenjem ili mjerama na zapisnik naređena provedba mjera iz rješenja. Također, konstatacija u Izvješću vezano za kvalitetu zraka u Slavonskom Brodu: "S obzirom da se kvaliteta zraka unazad osam godina još pogoršala, ..." nije potkrijepljena nikakvom dokumentacijom.

U odnosu na navod u Izvješću: "Tijekom 2016. u području zaštite zraka mijenjani su brojni propisi...", potrebno je ukazati da se ne može govoriti o brojnim izmjenama s obzirom da se navode jedna uredba, jedan program i Zakon o zaštiti zraka, uz napomenu da tijekom 2016. godine nije bilo izmjena i dopuna Zakona o zaštiti zraka.

U odnosu na preporuku 171., Ministarstvu graditeljstva i prostornoga uređenja i Ministarstvu zaštite okoliša i energetike, da osnuju međuresorno tijelo za nadzor postupaka procjenjivanja utjecaja na okoliš te da pri izdavanju dozvola iz graditeljstva i prostornoga uređenja omoguće sudjelovanje zainteresirane javnosti sukladno Arhuškoj konvenciji, Vlada Republike Hrvatske ukazuje da je temeljni cilj odredbi Arhuške konvencije sudjelovanje šire javnosti u odlučivanju o pitanjima okoliša, slijedom čega se sve odluke javne vlasti, a koje bi mogle utjecati na okoliš, moraju donijeti na transparentan način i uz sudjelovanje svih zainteresiranih.

Javnost i slobodni pristup podacima i dokumentima značajnim za prostorno uređenje jedno je od temeljnih načela prostornog uređenja sukladno članku 7. Zakona o prostornom uređenju (Narodne novine, broj 153/13). Ovo se posebno odnosi na obvezu provedbe javne rasprave o prijedlogu prostornog plana u kojoj može sudjelovati svatko. Isto tako, Republika Hrvatska je slijedom Arhuške konvencije i sukladno odredbama Direktive o PUO 2011/92/EU (predmet 2016/2144), u vezi utjecaja raznih zahvata na okoliš, odredila način sudjelovanja javnosti i zainteresirane javnosti putem odredbi Zakona o zaštiti okoliša te odredbi Zakona o gradnji (Narodne novine, br. 153/13 i 20/17). Procjena utjecaja na okoliš i sudjelovanje javnosti, odnosno zainteresirane javnosti integrirana je u postupak izdavanja građevinskih dozvola (u određenim slučajevima i lokacijskih dozvola) na način da je pobijanje odluka, radnji i propusta u postupku povezanih sa zaštitom okoliša moguće ostvariti u postupku donošenja rješenja o prihvatljivosti zahvata za okoliš, uređenim Zakonom o zaštiti okoliša. Isto tako, sukladno Zakonu o gradnji, tijelo nadležno za zaštitu okoliša mora potvrditi da je glavni projekt građevine, a koji je sastavni dio građevinske dozvole, izrađen u skladu s navedenim rješenjem o prihvatljivosti zahvata za okoliš. Naravno, Zakonom o gradnji i Zakonom o općem upravnom postupku uređeni su instituti kojima se osigurava spomenuto preuzimanje zahtjeva zaštite okoliša u građevinsku dozvolu kao i kontrola istoga. Ističe se da je za postupke izdavanja građevinskih i lokacijskih dozvola državnog značaja osnovano stručno Povjerenstvo za procjenu utjecaja na okoliš.

Važno je napomenuti i da Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja potiče sve sudionike društva i cjelokupnu javnost na aktivniju ulogu u zaštiti prostora, između ostalog, i putem uspostave Informacijskog sustava prostornoga uređenja (ISPU). Iako je sustav još u razvoju, već sad omogućuje dostupnost prostornih planova svih razina i podataka o njima, pregledavanje podataka o zahvatima u prostoru i ozakonjenjima, kao i prostornih podataka drugih javnopravnih tijela od značaja za prostorno planiranje i praćenje stanja u prostoru, čime se olakšava dobivanje informacija o mogućem načinu korištenja prostora.

U odnosu na preporuku 176., Ministarstvu zdravstva da, u suradnji s Ministarstvom zaštite okoliša i energetike te Ministarstvom graditeljstva i prostornoga uređenja, izradi novi Pravilnik o zaštiti od elektromagnetskih polja u skladu s Kodeksom savjetovanja sa zainteresiranom javnošću, Vlada Republike Hrvatske navodi da je zakonska regulativa na području zaštite od elektromagnetskih polja bazirana na službenim znanstvenim istraživanjima, temeljem kojih su donesene osnovne smjernice od strane Međunarodne komisije za zaštitu od neionizirajućeg zračenja te je važeća direktiva Europske unije o

ograničenjima izloženosti opće populacije elektromagnetskim poljima obvezujuća za sve države članice. Pritom se napominje da su mjerodavni hrvatski propisi u području zaštite zdravlja od djelovanja elektromagnetskih polja stroži od sličnih propisa u Europskoj uniji, a sva elektronička komunikacijska oprema u Hrvatskoj koja stvara elektromagnetska polja, uključujući i osnovne (bazne) postaje pokretnih komunikacija, podliježe nadzoru i mjerenjima od strane ovlaštenih institucija i to prije postavljanja izvora, pri početku rada izvora i tijekom redovnog rada izvora. Ministarstvo zdravstva nadležno je za provedbu svih mjera zaštite od neionizirajućeg zračenja sukladno Zakonu o zaštiti od neionizirajućeg zračenja (Narodne novine, broj 91/10), a Pravilnikom o zaštiti od elektromagnetskih polja (Narodne novine, broj 146/14) nadležno je propisati način provedbe zaštite na principu predostrožnosti i redovnim kontrolama razina elektromagnetskih polja. Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja će sudjelovati u postupku donošenja novog Pravilnika o zaštiti od elektromagnetskih polja na način da će izraziti svoje mišljenje na odredbe Pravilnika, a koje se odnose na područje gradnje i prostornoga uređenja.

U odnosu na preporuku 177., Ministarstvu graditeljstva i prostornoga uređenja, da evidentira i nadzire izdavanje uporabnih dozvola baznih stanica mobilnih operatera i razmotri reguliranje drugih dozvola iz svog djelokruga rada, Vlada Republike Hrvatske naglašava da je svaki telekom operator koji u Republici Hrvatskoj namjerava pustiti baznu stanicu u rad obavezan planirati lokaciju za postavljanje baznih stanica sukladno prostornim planovima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te napraviti vrlo detaljna istraživanja i mjerenja koja kontroliraju Ministarstvo zdravstva i Hrvatska agencija za mrežne djelatnosti. Ukratko, operator ima obvezu napraviti proračun očekivanih razina elektromagnetskog polja prije nego što se bazna stanica postavi, mora dobiti dozvolu Ministarstva zdravstva za postavljanje, obavijestiti neovisne mjeritelje da naprave prvo mjerenje nakon puštanja bazne postaje u rad, dobiti dozvolu Ministarstva zdravstva za uporabu, provoditi periodička mjerenja te izraditi posebnu studiju o utjecaju cijele mreže. Nakon ishodne uporabne dozvole za postavljanje bazne stanice mora se prijaviti početak građenja/postavljanja opreme, te građevinska inspekcija nadzire da li su operateri ishodili uporabnu dozvolu. Međutim, Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja nije nadležno za kontrolu razina elektromagnetskih polja, a koji problem je ključan okolnom stanovništvu. U tom smislu, vođenje evidencije o ishodenim uporabnim dozvolama baznih stanica i/ili ponovno uvođenje lokacijskih i građevinskih dozvola za iste, pored gore opisanih procedura i uvjeta koje operatori moraju poštovati, ne bi pridonijelo osjećaju zaštićenosti stanovništva od prekomjernog zračenja. Zbog svega navedenog, potrebno je kontinuirano upoznavati javnost o opisanom načinu postupanja i mjerama zaštite od neionizirajućeg zračenja.

4.1.1. Pritužbe osoba lišenih slobode u zatvorskom sustavu

U odnosu na navode da su zatvorenici kojima je određena mjera istražnog zatvora (istražni zatvorenici) u nepovoljnijem položaju u odnosu na zatvorenike na izdržavanju kazne zatvora, što je primjetno, primjerice, u ostvarivanju prava na kontakte s vanjskim svijetom, ističe se da će se u okviru pripreme Akcijskog plana razvoja zatvorskog sustava Republike Hrvatske i sagledavanja odrednica propisa te izrade daljnjih smjernica, razmotriti pitanja koja određuju ovaj okvir postupanja.

U pogledu organizacije i načina na koji se obavljaju poslovi sprovođenja zatvorenika u specijalnim vozilima, u ovom trenutku postoje određena ograničenja koja onemogućuju preinake i dodatna uređenja unutrašnjeg prostora vozila za smještaj osoba, a one se primarno ogledaju u činjenici da su vozila pod ugovornom obvezom (leasing). Po isteku

leasinga (2019. godine) riješit će se pitanje postojanja sigurnosnih pojaseva u prostoru za smještaj zatvorenika u specijalnim vozilima jer će se tada moći drugačije odrediti željeni uvjeti. S druge strane, uz navedene poslove vezani su i određeni sigurnosni rizici koji se procjenjuju u svakom konkretnom slučaju te se sukladno sigurnosnoj procjeni određuje koncept sigurnosti i potrebne mjere kojima će se osigurati sigurno obavljanje tog posla. Pritom, u obzir se uzimaju i svi podaci o stanju, odnosno vezani uz zatvorenika, kako bi se osigurali najpovoljniji uvjeti za njegovo izvođenje i dovođenje u kazneno tijelo (ili na mjesto određeno nalogom za sprovođenje).

Vlada Republike Hrvatske smatra da je potrebno osigurati adekvatne i jednake uvjete u odnosu na ostvarivanje prava zatvorenika u svim kaznenim tijelima (prostorije u kojima se mogu odvijati posjete bračnog ili izvanbračnog druga bez nadzora), a što uključuje i sve ostale komponente koje nisu isključivo vezane uz prostorno uređenje ili prostorne uvjete kaznenog tijela, već uključuju i stavljaju naglasak na provođenje tretmanskih programa, radnu angažiranost zatvorenika, organizirano provođenje slobodnog vremena i drugo. Na taj način, ostvaruju se značajni pozitivni utjecaji na sustav dinamičke sigurnosti kaznenog tijela i smanjuje se pojavnost incidentnih događaja.

4.1.2. Obavljanje poslova NPM-a u zatvorskom sustavu

U odnosu na navedeni dio Izvješća, Vlada Republike Hrvatske ukazuje da je, vezano uz popunjavanje sistematiziranih radnih mjesta službenika odjela osiguranja kaznionica i zatvora, tijekom 2016. godine primljen 21 službenik (Zatvor u Zagrebu - 18, Kaznionica i zatvor u Požegi - 1, Zatvor u Osijeku - 1 i Zatvor u Gospiću - 1). Također, učinjeni su određeni koraci i početkom 2017. godine, te je primljeno 30 službenika (Kaznionica u Glini - 9, Kaznionica u Lepoglavi - 4, Zatvorska bolnica u Zagrebu - 4, Zatvor u Dubrovniku - 1, Zatvor u Puli - 5, Zatvor u Rijeci - 4 i Zatvor u Gospiću - 3). Isto tako, Vlada Republike Hrvatske naglašava važnost (dugoročnog) planiranja i sagledavanja svih potreba, a posebno onih koji se odnose na pitanja vezana uz ljudske resurse (prijem, izobrazbu, razvoj potencijala i drugo).

U svim kaznenim tijelima naložit će se ugradnja otvora na vratima ambulante kaznenog tijela (odgovarajuća tehnička preinaka) kako bi se ostvarila mogućnost vizualnog nadzora liječničkog pregleda (pravo zatvorenika kao pacijenta na privatnost) sukladno sigurnosnoj procjeni. Na taj način, prema individualnoj sigurnosnoj procjeni, službenik pravosudne policije će neposredno prisustvovati liječničkim pregledima u slučajevima povećanih sigurnosnih rizika.

Sukladno preporukama Ureda pučke pravobraniteljice, u 2016. i 2017. godini nastavile su se poduzimati mjere za smanjivanje prenapučenosti kaznenih tijela. Osim manjih građevinskih rješenja u pojedinim kaznenim tijelima i postojeće promjene u zakonskim rješenjima, nastavljeno je i s drugim aktivnostima u svrhu smanjenja negativnog učinka prenapučenosti karakteristične za zatvorene uvjete, što se realizira kroz: povećanje raznovrsnosti tretmanskih sadržaja i broja zatvorenika koji su obuhvaćeni tim aktivnostima, premještanje zatvorenika u blaže uvjete izvršavanja kazne zatvora i u zatvorene uvjete u kojima nije prisutna prenapučenost, te intenzivnije održavanje svih prostora u kojima borave i rade zatvorenici. Tendencija smanjivanja broja zatvorenika kroz nekoliko proteklih godina te određeno povećanje smještajnih kapaciteta u pojedinim kaznenim tijelima mogu se procijeniti kao pozitivni rezultati poduzetih mjera. No i dalje ostaje činjenica da uvjeti smještaja nisu sukladni međunarodnim standardima te da postoje brojni problemi koje je potrebno riješiti u

zatvorskom sustavu. Potrebno je obaviti detaljnu analizu stegovnih postupaka, sagledati cjelovitost načina i prakse postupanja te na temelju toga donijeti konkretne zaključke vezane uz poduzimanje potrebnih izmjena i dopuna u odnosu na ovo pitanje.

4.1.3. Ocjena stanja u zatvorskom sustavu

U odnosu na navedeni dio Izvješća, Vlada Republike Hrvatske navodi da je u organizaciji Glavne uprave za ljudska prava i vladavinu zakona Vijeća Europe, a u suradnji sa Središnjim uredom Uprave za zatvorski sustav Ministarstva pravosuđa, u Zagrebu, 15. i 16. prosinca 2016. godine, održan stručni skup pod nazivom "Zdravstvena skrb i medicinska etika u zatvoru". Skup je bio namijenjen liječnicima i medicinskim sestrama/tehničarima koji, kao službenici Uprave za zatvorski sustav ili kao vanjski suradnici obavljaju poslove zdravstvene zaštite zatvorenika. Eksperti su sudionike skupa upoznali sa standardima Vijeća Europe i Europskog odbora za sprječavanje mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT) u vezi zdravstvene skrbi i medicinske etike u zatvorima i prezentirali najbolju europsku praksu u različitim područjima zdravstvene skrbi, kao što su skrb o mentalnom zdravlju, procjena medicinskih potreba u zatvoru, medicinski pregled po prijemu u zatvor, medicinske konzultacije i dokumentacija, psihijatrijska skrb i plan tretmana, prevencija širenja HIV/AIDS-a i hepatitisa B/C, TB i HIV/AIDS dualne epidemije, postupanje sa zatvorenicima s poremećajima ličnosti, prevencija suicida, odgovaranje na zdravstvene potrebe posebno osjetljivih kategorija zatvorenika, postupanje sa zatvorenicima s problemima mentalnog zdravlja, izolacija i sputavanje - osiguravanje zaštite od zlostavljanja te psihoaktivne droge i ovisnost i zdravstveno postupanje sa zatvorenicima ovisnicima. Vlada Republike Hrvatske ukazuje da pitanje primjerene zdravstvene skrbi za zatvorenike predstavlja ozbiljan problem u okviru zatvorskog sustava kojemu treba pokloniti posebnu pažnju.

U dijelu preporuka iz godišnjih izvješća pučke pravobraniteljice koji se odnosi na potrebu sustavnog provođenja edukacije službenika o zaštiti zatvorenika od svih oblika okrutnog, neljudskog ili ponižavajućeg postupanja, ističe se kako je provedena analiza potreba u svim kaznenim tijelima (isto se odnosi samo na službenike Sektora osiguranja) temeljem koje je pokrenuta organizacija posebnog programa edukacije u cilju podizanja razine svijesti službenika pravosudne policije o važnosti poštivanja ljudskih prava i zabrane diskriminacije zatvorenika po bilo kojoj osnovi. Prvi dio predmetne edukacije za službenike pravosudne policije, pod nazivom "Senzibilizacija službenika Zatvorskog sustava za koncept sprečavanja diskriminacije" proveden je u prosincu 2015. i siječnju 2016. godine. Program edukacije razvijen je u suradnji s Uredom pučke pravobraniteljice iz kojeg su i određeni predavači.

4.2. POLICIJSKI SUSTAV

4.2.1. Zaštita prava građana, uključujući osobe lišene slobode, u policijskom postupanju

U vezi navedene podtočke Izvješća, a vezano uz video snimanje policijskog postupanja od strane policije, Vlada Republike Hrvatske navodi da je Ministarstvo unutarnjih poslova u obvezi, sukladno članku 53. Pravilnika o prijemu i postupanju s uhićenikom i pritvorenikom te o Evidenciji pritvorenika u pritvorskoj policijskoj jedinici (Narodne novine, br. 88/09, 78/14 i 132/16), iste snimke čuvati minimalno 15 dana.

4.2.2. Obilasci policijskih postaja i pritvorskih jedinica i 4.2.3. Ocjena stanja poštivanja prava osoba lišenih slobode u policijskom sustavu

U vezi navedene podtočke Izvješća, vezano uz utvrđene nedostatke tijekom obilaska 11 policijskih postaja Policijske uprave Splitsko-dalmatinske i četiri policijske postaje Policijske uprave Šibensko-kninske, Vlada Republike Hrvatske navodi da su za sve policijske uprave tijekom postupka revizije po poslovima pritvorskih nadzornika utvrđeni nedostaci te se pristupilo sukladno materijalnim mogućnostima sustavnom uklanjanju istih nedostataka (video nadzor, sanitarni čvor, dostupnost pitkoj vodi i dr.).

Vezano uz iznesenu bojazan da bi moglo doći do povećanja rizika za neljudsko ili ponižavajuće postupanje prema pritvorenim osobama zbog dvostrukog obavljanja poslova od strane pritvorskih nadzornika (poslovi pritvorskih nadzornika i poslovi operativnog dežurstva), Vlada Republike Hrvatske smatra da je bojazan neosnovana, a u praksi poslovi pritvorskog nadzornika imaju prioritet u obavljanju u odnosu na drugi navedeni posao.

Pored toga, što se tiče uočenih propusta u vođenju evidencije uhićenika i pritvorenika, Vlada Republike Hrvatske je mišljenja da se radi o nesustavnim greškama (propusti pojedinaca u sustavu), a što je utvrđeno i tijekom redovnih nadzora rada.

4.3. OSOBE S DUŠEVNIM SMETNJAMA KOJIMA JE OGRANIČENA SLOBODA KRETANJA

Pučka je pravobraniteljica u Izvješću iznijela slučaj muškarca bez utvrđenog identiteta, koji je 36 godina boravio u Psihijatrijskoj bolnici Rab, u kojoj mu nisu bile osigurane odgovarajuće rehabilitacijske usluge, s obzirom da je trebao biti smješten u sustav socijalne skrbi. S tim u vezi, Vlada Republike Hrvatske napominje da je Ministarstvo zdravstva, radi osiguravanja daljnje skrbi i adekvatnog smještaja navedenog pacijenta u odgovarajuću ustanovu socijalne skrbi, kontinuirano poduzimalo brojne aktivnosti i mjere u protekle tri godine. S obzirom na kompleksnost navedenog slučaja, za rješavanje istog poduzete su aktivnosti u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova, Ministarstvom za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku i nadležnim centrom za socijalnu skrb. Međutim, Vlada Republike Hrvatske ističe kako je navedeni pacijent za vrijeme boravka u Psihijatrijskoj bolnici Rab cijelo vrijeme bio adekvatno zbrinut i vrlo brzo po rješavanju pitanja njegovog identiteta smješten je u odgovarajuću ustanovu.

Vezano uz uvjete smještaja djece i mladeži na psihijatrijskim odjelima, Vlada Republike Hrvatske navodi kako je, radi sustavnog rješavanja problematike dječje i adolescentne psihijatrije u Republici Hrvatskoj, 2016. godine osnovano Povjerenstvo Ministarstva zdravstva za dječju i adolescentnu psihijatriju, čiji je glavni zadatak izrada Strateškog plana razvoja dječje i adolescentne psihijatrije u Republici Hrvatskoj koji je sada u završnoj fazi, a koji će definirati daljnji razvoj dječje i adolescentne psihijatrije u Republici Hrvatskoj, uključujući i prostorne uvjete.

Nadalje, na stranici 185. Izvješća iznosi se konstatacija da je nedopustivo da o navodnoj odluci Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje ovisi za koje dijagnoze bolesti će troškovi pružene potrebne zdravstvene zaštite u potpunosti se podmirivati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja. Navedeno se dodatno detaljizira za osobe s duševnim smetnjama koje nemaju reguliran status osiguranika dopunskog zdravstvenog osiguranja.

S tim u vezi, Vlada Republike Hrvatske napominje da je člankom 19. stavkom 2. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju propisano da osiguranim osobama u ostvarivanju prava na zdravstvenu zaštitu iz obveznog zdravstvenog osiguranja, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje u cijelosti osigurava plaćanje zdravstvenih usluga za cjelokupno liječenje kroničnih psihijatrijskih bolesti. Slijedom navedenog, radi se o izričitoj zakonskoj odredbi, a ne odluci Zavoda.

Vezano uz preporuku 198. da se izmjeni zakon kojim će se sredstva za podmirenje troškova prisilnog zadržavanja i smještaja u psihijatrijsku ustanovu osigurati u državnom proračunu, Vlada Republike Hrvatske izvješćuje kako Ministarstvo zdravstva već snosi troškove prisilnog smještaja nebrojivih osoba (forenzičkih pacijenata) u psihijatrijskoj ustanovi na temelju rješenja nadležnog suda o prisilnom smještaju, sukladno Zakonu o zaštiti osoba s duševnim smetnjama (Narodne novine, broj 76/14). Ministarstvo zdravstva također snosi i troškove vezane uz liječenje forenzičkih pacijenata ukoliko nemaju status osiguranika obveznog zdravstvenog osiguranja Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.

4.5. TRAŽITELJI MEĐUNARODNE ZAŠTITE I IREGULARNI MIGRANTI

Vlada Republike Hrvatske ukazuje da na stranici 195. Izvješća, gdje je u pretposljednem odjeljku navedeno: "Za dvije peteročlane obitelji iz Sirije i devet državljana Eritreje odobren je azil, a za njih pet postupak je još u tijeku.", pogrešno navedeno devet državljana Eritreje, umjesto četiri.

Migracijska politika

Vezano za primjedbu da je za sveobuhvatan pristup problemu migracija važna i Migracijska politika Republike Hrvatske, ali koja još uvijek nije donesena za razdoblje 2016. - 2018. godine, potrebno je napomenuti da je Odlukom ministra unutarnjih poslova, od 8. svibnja 2015. godine, osnovano Povjerenstvo za izradu Migracijske politike 2016. - 2018. godine u koju su uključeni, osim predstavnika Ministarstva unutarnjih poslova i predstavnici drugih nadležnih tijela. Od članova Povjerenstva u dva navrata (10. srpnja 2015. i 18. prosinca 2015. godine) zatražena je dostava prijedloga iz njihove nadležnosti rada, s naglaskom na one mjere koje mogu pridonijeti bržoj i sigurnijoj integraciji stranaca u hrvatsko društvo. Kako zaprimljena očitovanja nisu bila dovoljno kvalitetna nije se mogao izraditi prijedlog dokumenta za daljnji rad i razmatranje.

U današnjim okolnostima, naglih i velikih promjena u karakteru, načinu i broju migracija, teško je predvidjeti izazove s kojima ćemo se susresti na tom području. Republika Hrvatska se u rujnu 2015. godine suočila s novim oblikom migracija, masovnim priljevom migranta, koji su takozvanom zapadnobalkanskom rutom kroz Republiku Hrvatsku odlazili u druge europske zemlje. Republika Hrvatska se uspješno nosila s migracijskom krizom, zbrinula je sve pristigle migrante i pritom se pokazala kao iznimno humana država. Iako na nacionalnoj razini nema važeći strateški dokument o migracijskoj politici, Republika Hrvatska kao država članica Europske unije prati i provodi takozvanu europsku migracijsku politiku, posebice kada je riječ o odnosima s trećim zemljama, dok nacionalno zakonodavstvo usklađuje s pravnom stečevinom Europske unije.

"Globalnim pristupom migracijama i mobilnosti", koji je Komisija predstavila 2011. godine, utvrđen je opći okvir za odnose Europske unije s trećim zemljama po pitanju migracija. Pristup se temelji na sljedeća četiri stupa: zakonitoj imigraciji i mobilnosti, nezakonitoj imigraciji i trgovini ljudima, međunarodnoj zaštiti i politici azila te na maksimalnom korištenju razvojnog potencijala migracija i mobilnosti. Pitanje temeljnih prava migranata prožima sve dijelove tog novog pristupa. Europska Komisija je 13. svibnja 2015. predstavila Europski migracijski program. U programu su predložene hitne mjere za suočavanje s kriznim stanjem koje vlada u Sredozemlju, ali i mjere koje u nadolazećim godinama treba poduzeti radi boljeg upravljanja migracijskim tokovima u svim njihovim aspektima. Uz to, s obzirom da je hrvatsko zakonodavstvo na području migracija usklađeno s pravnom stečevinom Europske unije, te prati međunarodne i europske standarde, Vlada Republike Hrvatske je mišljenja da u ovom trenutku nema potrebe za donošenjem Migracijske politike. Stoga u godišnjem planu normativnih aktivnosti ni u 2016. godini, ni za 2017. godinu nije uvrštena izrada Migracijske politike.

Važan dio Migracijske politike za razdoblje 2013. - 2015. godine bilo je područje integracije stranaca u hrvatsko društvo. Budući da je to područje na kojem je potrebno i dalje intenzivno raditi, kroz izmjene i dopune Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti (Narodne novine, broj 70/15) predložit će se odredbe koje bi Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina dale ovlast za donošenje strateških dokumenata na tom području. Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti planira se uputiti u proceduru donošenja tijekom 2017. godine.

Također, iz navoda na stranici 195. (zadnji odlomak) Izvješća pučke pravobraniteljice proizlazi da je Republika Hrvatska provodila pojačanu kontrolu granica koja se u najvećoj mjeri provodi tako da je na svoje granice postavila vojsku i žilet - žicu, što nije točno.

4.6. MEĐUNARODNA SURADNJA TE KAPACITETI ZA OBAVLJENJE POSLOVA NPM

Kapaciteti Ureda pučke pravobraniteljice za obavljanje poslova NPM-a

U odnosu na preporuku 180., Ministarstvu pravosuđa, da uvjete smještaja u svim kaznenim tijelima prilagodi zakonskim i međunarodnim standardima, Vlada Republike Hrvatske ističe da je svjesna ovoga problema, te napominje da su kaznena tijela upućena da rade na otklanjanju ovih nedostataka. U ožujku 2017. godine kaznenim tijelima je dana uputa o postupanju sukladno standardima utvrđenim presudom Europskog suda za ljudska prava u predmetu *Muršić protiv Hrvatske*. Rješenjem ministra pravosuđa, u ožujku 2017. godine, osnovana je inkluzivna Radna skupina za izradu Akcijskog plana razvoja zatvorskog sustava Republike Hrvatske, radi usklađivanja s međunarodnim standardima izvršenja kazne zatvora definiranim međunarodnim propisima i praksom Europskog suda za ljudska prava, te unaprjeđenja rada i razvoja zatvorskog sustava.

U odnosu na pravnu zaštitu, vezano za podnošenje pritužbi, ističe se da je Središnji ured Uprave za zatvorski sustav Ministarstva pravosuđa dostavio svim kaznenim tijelima uputu, od 27. siječnja 2017. godine, o načinu postupanja, evidentiranja i praćenja zaprimljenih pritužbi zatvorenika koja je dostavljena i Uredu pučke pravobraniteljice. Što se tiče zaštite prava istražnih zatvorenika, koja su propisana Zakonom o kaznenom postupku (Narodne novine, br. 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13 i 152/14),

ukazuje se na obilazak istražnih zatvorenika od strane predsjednika suda ili osobe koju on ovlasti. Postoji interes Uprave za zatvorski sustav Ministarstva pravosuđa za češćim obilascima istražnih zatvorenika, te se razmatra mogućnost svakog kaznenog tijela da inicira ove obilaske kod nadležnog Županijskog suda. Što se tiče nedonošenja odluka o žalbama zatvorenika podnesenim sucu izvršenja protiv odluka upravitelja, Ministarstvo pravosuđa će navedeno predložiti kao temu za godišnji sastanak sa sucima Vrhovnog suda Republike Hrvatske i sucima izvršenja.

U odnosu na uvjete smještaja maloljetnika u Zatvoru u Splitu, dana 20. travnja 2017. godine izvršen je obilazak i navedena prostorija je adaptirana.

U odnosu na preporuku 181., Ministarstvu pravosuđa, da detaljno ispituje sve navode koji upućuju na moguće mučenje i neljudsko ili ponižavajuće postupanje, uključujući i one o verbalnom zlostavljanju i uporabi prekomjerne sile, Vlada Republike Hrvatske naglašava da Ministarstvo pravosuđa, Središnji ured Uprave za zatvorski sustav, s dužnom pažnjom pristupa svakoj upućenoj pritužbi zatvorenika, a posebno ukoliko ona sadržajem upućuje na moguće mučenje i neljudsko ili ponižavajuće postupanje, verbalno zlostavljanje i uporabu prekomjerne sile. Postoji niz razina kontrole koje imaju funkciju osiguravanja zakonitog obavljanja poslova, pridržavanja i uvažavanja temeljnih načela izvršavanja kazne zatvora i neizostavno, svih prava koje zatvorenici ostvaruju, a što u konačnici podrazumijeva i pravo na podnošenje pritužbe u slučaju kada zatvorenik smatra da mu je neko pravo uskraćeno. Nadalje, Zakon o izvršavanju kazne zatvora (Narodne novine, br. 128/99, 55/00, 59/00, 129/00, 59/01, 67/01, 11/02, 190/03, 76/07, 27/08, 83/09, 18/11, 48/11, 125/11, 56/13 i 150/13), između ostalog, određuje i način iznošenja pritužbe na postupak ili odluku zaposlenika kaznenog tijela te postavlja rokove u kojima će se zatvoreniku odgovoriti. Uz unutarnje nadzorne i sudske kontrolne mehanizme zatvorskog sustava (sudac izvršenja, sudska kontrola izvršavanja mjere istražnog zatvora, upravitelj kaznenog tijela i hijerarhijski sustav nadzora rada službenika u kaznenom tijelu, Središnji ured Uprave za zatvorski sustav), postoji niz institucija koje u fokusu interesa imaju ostvarivanje temeljnih ljudskih prava i zabranu svakog oblika nehumanog i ponižavajućeg postupanja. Sve navedeno predstavlja okvir niza preventivnih i proaktivnih mjera, a koje se primjerice ogledaju u: razmjeni znanja i iskustva, usmjeravanju i senzibiliziranju za pojedina pitanja ranjivih skupina, naglašavanju važnosti poštivanja temeljnih ljudskih prava i uvažavanju razlika, toleranciji i izgradnji pozitivnih međuljudskih odnosa te se provode specijalizirani edukativni programi usmjereni na podizanje razine sigurnosti i kvalitete u svim oblicima postupanja i rada službenika. U tom smislu, isto je usmjereno na pozitivno djelovanje na zatvorenike, kako bi oni razvili osjećaj osobne odgovornosti i kako bi se osposobili, kroz sudjelovanje u izradi i provedbi pojedinačnog programa izvršavanja kazne zatvora, za život na slobodi u skladu sa zakonom i društvenim pravilima.

U slučaju zaprimanja pritužbe zatvorenika, provjeravaju se sva postupanja službenika prema zatvoreniku, razmatra se sveobuhvatnost poduzetih radnji i zakonitost svakog dijela radnog procesa (način obavljanja poslova, uzrok i nastale posljedice), a stanje u odnosu na navode iz pritužbe nastavlja se pratiti kroz ostale komunikacijske i nadzorne kanale. Na taj način nastoji se utvrditi činjenično stanje, a što na temelju eventualno uočenih negativnih odstupanja otvara prostor za poduzimanje odgovarajućih korektivnih akcija uz istodobno osiguravanje zaštite zatvorenika. Dakle, u cilju postizanja jasnoće i otklanja svih eventualnih nepravilnosti, poduzet će se svi potrebni koraci, a što uz dostavljanje detaljnog izvješća iz kaznenih tijela o postupanju prema zatvoreniku, uključuje i donošenje odluke o

sljedećim nadzornim radnjama koje je potrebno poduzeti, a u pravilu, obavlja se i neposredan razgovor sa zatvorenikom.

Svi službenici zatvorskog sustava dužni su postupati u skladu s propisima, a poseban je interes i obveza Središnjeg ureda osiguravanje pridržavanja i poštivanja zakonitosti u obavljanju svih poslova i službenih zadaća uključenih u odvijanje radnih procesa na svim razinama. Uz ostale već spomenute mjere i radnje, to se postiže kontinuiranim obilascima kaznenih tijela (praćenjem stanja i rada), provođenjem nadzorno - usmjerivačke djelatnosti (upravni ili inspekcijски nadzori) te pravovremenim reakcijama usmjerenim na unaprjeđenje i podizanje kvalitete radnih postupaka (provođenje edukacija, upute i smjernice, nalozi). Stoga, s obzirom na iznimnu važnost ovoga pitanja i želju osiguravanja što kvalitetnijih uvjeta za izdržavanje kazne zatvora, intenzivirat će se naponi u smjeru otklanjanja mogućnosti pojavnosti ponižavajućih i diskriminirajućih oblika ponašanja.

U odnosu na preporuku 182., Ministarstvu pravosuđa, da donese novi Zakon o izvršavanju kazne zatvora, Vlada Republike Hrvatske ističe da je osnovana Radna skupina za analizu važećeg Zakona o izvršenju kazne zatvora te donošenja smjernica u svrhu pripreme za izradu nacрта prijedloga novog zakona. Član navedene radne skupine je i predstavnica Ureda pučke pravobraniteljice koja će imati mogućnost iznošenja prijedloga i sugestija i sve vrijeme će biti informirana o svim poduzetim radnjama.

U odnosu na preporuku 183., Ministarstvu pravosuđa, da upotpuni sistematizirana radna mjesta u kaznenim tijelima, Vlada Republike Hrvatske ističe da je u odnosu na popunjavanje sistematiziranih radnih mjesta Planom prijema za 2017. godinu predložen prijam službenika visoke stručne spreme doktora medicine, doktora medicine - specijalista psihijataru, službenika srednje stručne spreme medicinskih tehničara/sestara, strukovnih učitelja - kuhara, strukovnih učitelja za rad i izobrazbu zatvorenika, upravnih referenta, mlađih pravosudnih policajaca (vježbenici), informatičkih suradnika, namještenika, i to popuna 57 radnih mjesta u kaznenim tijelima. Osim navedenog, a radi prestanka državne službe, tijekom godine će se popunjavati i ostala radna mjesta temeljem klauzule 2 za 1.

U odnosu na preporuku 184., Ministarstvu zdravstva i Ministarstvu pravosuđa, da svim zatvorenicima koji ispunjavaju uvjete osigura dopunsko zdravstveno osiguranje na teret državnog proračuna, Vlada Republike Hrvatske napominje da pitanje zdravstvene skrbi predstavlja jedan od ključnih problema koje Ministarstvo pravosuđa pokušava riješiti u suradnji s Ministarstvom zdravstva. Napominje se da je reguliran status osiguranika iz obveznog osiguranja Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje svim zatvorenicima državljanima Republike Hrvatske koji posjeduju OIB. Dopunsko osiguranje na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje osigurava se zatvorenicima koji ispunjavaju za to propisane uvjete. Zatvorenicima kojima nije moguće regulirati obvezno zdravstveno osiguranje sukladno članku 7. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju ili imaju regulirano obvezno zdravstveno osiguranje, ali nemaju vlastitih sredstava za plaćanje dopunskog zdravstvenog osiguranja, a nadležni liječnik im je propisao preglede i lijekove koji izlaze iz okvira obveznog zdravstvenog osiguranja, osigurava se doplata lijeka ili pregleda na teret državnog proračuna.

U odnosu na preporuku 185., Ministarstvu pravosuđa, da prostor i opremu ambulanti u kaznenim tijelima uskladi s Pravilnikom o minimalnim uvjetima u pogledu prostora, radnika i medicinsko-tehničke opreme zdravstvene ustanove koja pruža zdravstvenu zaštitu osobama lišenim slobode, Vlada Republike Hrvatske ukazuje da je vezano uz

nedostatke utvrđene nadzorom koje je tadašnje Ministarstvo zdravlja provelo tijekom 2013. godine, a imajući u vidu određene specifičnosti pružanja primarne zdravstvene zaštite u institucionalnim uvjetima kaznenih tijela, u suradnji Ministarstva zdravlja i Uprave za zatvorski sustav Ministarstva pravosuđa donesen Pravilnik o minimalnim uvjetima u pogledu prostora, radnika i medicinsko-tehničke opreme zdravstvene ustanove koja pruža zdravstvenu zaštitu osobama lišenim slobode (Narodne novine, broj 151/14), prema kojem zdravstvena ustanova koja pruža zdravstvenu zaštitu osobama lišenim slobode koja obavlja zakonom propisane djelatnosti mora uskladiti svoj rad u pogledu prostora i opreme s odredbama ovoga Pravilnika u roku od tri godine. U navedenom razdoblju poduzimaju se aktivnosti za usklađivanje uvjeta u ambulantomata zatvora i kaznionica s propisanim minimalnim uvjetima, koje prema izvješćima zaprimljenim iz kaznenih tijela, do danas u najvećoj mjeri ispunjavaju ambulante većine kaznenih tijela. Vezano uz daljnje unaprjeđivanje sustava zdravstvene zaštite zatvorenika i poboljšanja uvjeta u ambulantomata kaznenih tijela, u okviru Operativnog programa "Učinkoviti ljudski potencijali" za razdoblje 2014. - 2020., za koji su, za potrebe Ministarstva pravosuđa, osigurana sredstva iz Europskog socijalnog fonda, priprema se projekt Uprave za zatvorski sustav: "Razvoj sustava tretmana i zdravstvene skrbi za zatvorenike". Sredstva namijenjena ovom Projektu iznose oko 3.000.000 eura, a jedan od predviđenih specifičnih ciljeva ovoga Projekta odnosi se upravo na povećanje kvalitete postupanja sa zatvorenicima kroz opremanje zatvorske bolnice i ambulanti u zatvorima i kaznionicama, u skladu s minimalnim uvjetima potrebnim za pružanje zdravstvene zaštite zatvorenicima.

U odnosu na preporuku 186., Ministarstvu pravosuđa i Ministarstvu zdravstva, da pripreme izmjene zakona kojima će se omogućiti prijelaz zdravstvene zaštite zatvorenika u javnu zdravstvenu mrežu, Vlada Republike Hrvatske naglašava da liječnici u kaznenim tijelima nisu u sustavu Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, pa tako nemaju pravo izdavanja crvenih uputnica i recepata. Uvođenje zatvorskih liječnika u zdravstveni sustav omogućilo bi brže i efikasnije pružanje zdravstvene zaštite zatvorenicima, zbog čega je optimalno rješenje za budući način organizacije zdravstvene zaštite moguće iznaći isključivo u suradnji s Ministarstvom zdravstva i Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje. Jedna od mogućnosti je da se liječenje u zatvorskom sustavu ustroji kao u Ministarstvu obrane, a druga da se zdravstvena zaštita zatvorenika uredi u okviru sustava javnog zdravstva, za što je potrebna izmjena zakona iz nadležnosti Ministarstva pravosuđa i Ministarstva zdravstva. Kao što je već spomenuto, u Ministarstvu pravosuđa formirane su dvije inkluzivne radne skupine (za izradu Akcijskog plana razvoja zatvorskog sustava Republike Hrvatske i za analizu Zakona o izvršavanju kazne zatvora te donošenja smjernica u svrhu pripreme za izradu nacrtu prijedloga novog zakona), u koje su uključeni i predstavnici Ministarstva zdravstva i Ureda pučkog pravobranitelja, a u okviru kojih će se pokušati pronaći optimalno rješenje i ovoga pitanja te njegova operacionalizacija.

Vezano uz preporuku 194., da se osiguraju sredstva za obroke osobama lišenim slobode, Vlada Republike Hrvatske navodi da je nakon stupanja na snagu Pravilnika o dopunama Pravilnika o prijemu i postupanju s uhićenikom i pritvorenikom te o Evidenciji pritvorenika u pritvorskoj policijskoj jedinici (Narodne novine, broj 123/16), navedena problematika na jedinstven i sustavan način riješena.

Vezano uz preporuku 200, Ministarstvu za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, da pripremi izmjene zakona kojima će se urediti smještaj osoba na odjele u ustanovama socijalne skrbi, koje ne mogu napustiti svojom voljom, Vlada Republike Hrvatske ističe da je u tijeku rad na izmjenama Pravilnika o minimalnim uvjetima za pružanje

socijalnih usluga kojim se propisuju zajednički uvjeti za pružanje socijalnih usluga kao i posebni uvjeti za pružanje socijalnih usluga prema korisničkim skupinama, te će se prilikom izrade navedenog Pravilnika uzeti u obzir odredbe vezane uz smještaj korisnika na odjele koje iz opravdanih zdravstvenih razloga ne mogu napustiti svojom voljom. Nadalje, Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku će razmotriti načine usklađivanja vrsta i načina primjene mjera sigurnosti u ustanovama socijalne skrbi s odredbama Zakona o zaštiti osoba sa duševnim smetnjama (Narodne novine, broj 76/14). Ujedno je važno istaknuti da je, do izrade i donošenja novog Zakona o zdravstvenoj zaštiti, a vezano uz angažman specijalista psihijataru u ustanovama socijalne skrbi, u tijeku formiranje Radne skupine za izradu Protokola o pružanju zdravstvenih usluga kod pružatelja usluga u sustavu socijalne skrbi, u sklopu kojeg je potrebno navesti potrebe angažiranja liječnika u ustanovama socijalne skrbi.

Tražitelji međunarodne zaštite i iregularni migranti

Vezano uz preporuku 209., Vlada Republike Hrvatske navodi kako je obveza osiguranja prevođenja na jezik koji stranac razumije propisana Zakonom o strancima. Tehnička pomagala u Zakonu o strancima nisu isključena, kao oblik pomoći u slučaju da nedostaju prevoditelji. Također, Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika o postupanju prema strancima (Narodne novine, broj 95/15) propisan je obrazac rješenja o povratku (obrazac 11), radi lakšeg postupanja u situaciji masovnih nezakonitih migracija, osobito kada se ne može osigurati prevoditelja za jezik koji stranac razumije. Navedeni obrazac može se izdati strancu koji je nezakonito prešao državnu granicu, a preveden je na engleski, francuski, arapski, farsi, urdu, somalijski i paštu jezik.

Zakonom o strancima i Pravilnikom o besplatnoj pravnoj pomoći u postupku protjerivanja i povratka stranaca (Narodne novine, br. 28/14 i 20/15) propisano je tko i u kojem opsegu ima pravo na besplatnu pravnu pomoć. Policijski službenici nisu dužni informirati stranca koji ne ispunjava uvjete za odobrenje besplatne pravne pomoći o mogućnosti podnošenja zahtjeva, te se napominje kako prevoditelj u postupku povratka ne mora biti "ovlašteni prevoditelj".

Vezano uz preporuku 212., da se poveća broj službenika Odjela za azil kako bi se ubrzalo donošenje odluka povodom zahtjeva za međunarodnom zaštitom, Vlada Republike Hrvatske ističe da je Ministarstvo unutarnjih poslova raspisalo natječaj za prijam 30 novih djelatnika (25 VSS i 5 SSS) na određeno vrijeme zbog povećanog opsega posla. Novi djelatnici će biti raspoređeni unutar Prihvatilišta za tražitelje azila i Odjela za azil sukladno potrebama posla.

Vezano uz preporuku 214., Vlada Republike Hrvatske je mišljenja da se neargumentirano i unaprijed prejudicira nezakonito i neprofesionalno postupanje policijskih službenika prema migrantima, te se dovodi u pitanje namjera Ministarstva unutarnjih poslova da provede objektivno i žurno istraživanje svih takvih navoda. Napominje se kako je dopisom ministra unutarnjih poslova, klase: 212-04/17-01/34, urbroja: 511-01-63-17-02, od 13. ožujka 2017. godine, pučkoj pravobraniteljici dostavljeno očitovanje u vezi navoda nezakonitosti prilikom postupanja policije prema nezakonitim migrantima i tražiteljima međunarodne zaštite, a svaka pritužba na rad policije i ukazivanje na eventualne nezakonitosti se detaljno provjeravaju i u slučaju utvrđenih propusta prema policijskim službenicima postupa se na način predviđen Zakonom o policiji (Narodne novine, br. 34/11, 130/12, 89/14 i 121/16).

5.1. ULOGA CIVILNOG DRUŠTVA U ZAŠTITI I PROMICANJU LJUDSKIH PRAVA

U navedenom poglavlju predočeni su statistički podaci sustava e-Savjetovanja za 2016. godinu iz siječnja 2017. koji nisu potpuni i ne odražavaju pravo stanje o provedenim savjetovanjima.

Naime, obrada podatka za 2016. godinu završena je u ožujka 2017. Sukladno podacima iz Izvješća o provedbi savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata u 2016. godini, koje je Ured za udruge uputio Vladi Republike Hrvatske na usvajanje u 549 otvorenih javnih savjetovanja u 2016. godini, sudjelovalo je 3.585 fizičkih ili pravnih osoba, od čega 218 udruga. Zaprimljeno je 11.674 komentara, od kojih je prihvaćeno njih 1.073, djelomično su prihvaćena 583, a odbijen je 2.900 komentar, dok je njih 4.162 primljeno na znanje, a nije odgovoreno na 2.956 zaprimljenih komentara.

U istom poglavlju navodi se kako je Vlada Republike Hrvatske na telefonskoj sjednici u travnju donijela Uredbu o kriterijima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću za 2016., kojom su sredstva Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva smanjena s 14,21% u 2015. godini, na 6,88% u 2016. godini. Postoci su preuzeti iz članka 2. Uredbe za 2015. i 2016. godinu i odnose se na ukupni postotak izdvojenih sredstava organizacijama koje pridonose razvoju civilnoga društva, a navedena sredstva raspoređena su 2015. godine Uredu za udruge, za aktivnost - Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva - Udruge za razvoj zajednice - 90,36% i za aktivnost - Sufinanciranje EU projekata organizacijama civilnog društva - 9,64%, odnosno 2016. za aktivnost - Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva - Udruge za razvoj zajednice - 92,95% i za aktivnost - Sufinanciranje EU projekata organizacijama civilnog društva - 7,05%. Također, navodi se da su Uredbom o kriterijima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću za 2017. godinu sredstva za rad Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva povećana na 11,15%. Postotak je, također, preuzet iz članka 2. Uredbe, a navedena sredstva su raspoređena Uredu za udruge za aktivnost A509014 - Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva - Udruge za razvoj zajednice - 92,00% i za aktivnost A509051 - Sufinanciranje EU projekata organizacijama civilnog društva - 6,97% te Ministarstvu gospodarstva, poduzetništva i obrta za aktivnost A560054 - Nacionalni program za zaštitu potrošača - 1,03%.

Iz navedenih podataka je razvidno da se smanjenje, odnosno povećanje navedenih postotaka u raspodjeli sredstava ne odnosi samo na Nacionalnu zakladu za razvoj civilnoga društva nego i na druge korisnike.

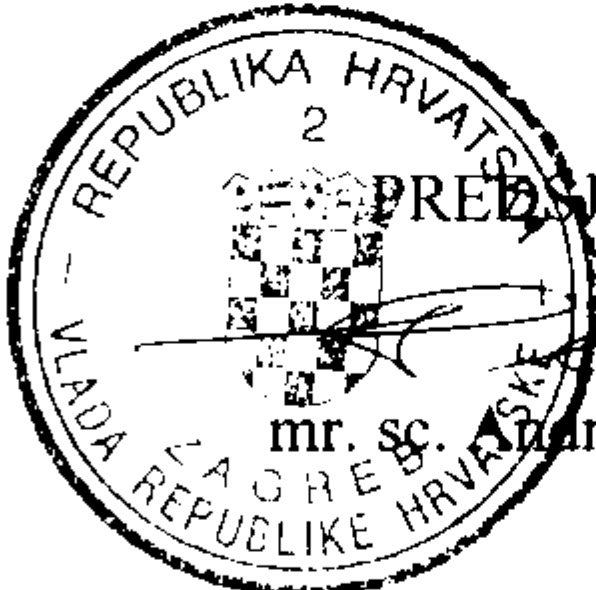
6. LJUDSKI POTENCIJALI, ORGANIZACIJA RADA I PRORAČUN UREDA

U ovoj točki Izvješća, u dijelu koji se odnosi na proračun Ureda pučke pravobraniteljice, navodi se da je proračun za 2016. godinu izvršen u iznosu od 10.830.782,91 kuna ili 99,44% od planiranog, kao i koliko se od navedenog odnosi na pojedinu skupinu rashoda. Uvidom u sustav Državne riznice utvrđeno je da se ovi podaci odnose isključivo na izvor financiranja 11 Opći prihodi i primici, dok je Ured u 2016. godini planirao i utrošio sredstva i iz drugih izvora financiranja, točnije iz izvora 51 Pomoći EU i iz izvora 52 Ostale pomoći. Sukladno podacima iz sustava Državne riznice ukupni proračun Ureda u 2016. godini planiran je u iznosu od 10.915.235 kuna, a izvršen je u iznosu od 11.000.610 kuna, odnosno

100,78% od planiranog. Do razlike je došlo u okviru skupine računa 32 Materijalni rashodi koji su u 2016. godinu osim na izvoru financiranja 11, planirani i na izvoru financiranja 52, a izvršavani i na izvoru financiranja 51 i 52.

Također, u istom dijelu Izvješća podaci navedeni u grafikonu - Usporedni pregled proračuna Ureda pučkog pravobranitelja od 2008. do 2016., također se odnose samo na izvor financiranja 11, te je ove podatke trebalo navesti na način da uključuju sve izvore financiranja ili u naslovu grafikona naznačiti da se radi isključivo o sredstvima financiranima iz izvora 11 Opći prihodi i primici.

Za svoje predstavnike koji će u vezi s iznesenim mišljenjem biti nazočni na sjednicama Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila Predraga Štomara, potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske i ministra graditeljstva i prostornoga uređenja, Dražena Bošnjakovića, ministra pravosuđa, dr. sc. Davora Božinovića, ministra unutarnjih poslova, Lovru Kuščevića, ministra uprave, Nadu Murganić, ministricu za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, mr. sc. Marka Pavića, ministra rada i mirovinskoga sustava, prof. dr. sc. Milana Kujundžića, dr. med., ministra zdravstva, dr. sc. Gorana Marića, ministra državne imovine, Dunju Magaš, državnu tajnicu u Ministarstvu graditeljstva i prostornoga uređenja, dr. sc. Kristiana Turkalja, državnog tajnika u Ministarstvu pravosuđa, doc. dr. sc. Roberta Kopala, državnog tajnika u Ministarstvu unutarnjih poslova, Darka Nekića, državnog tajnika u Ministarstvu uprave, dr. sc. Marina Strmotu, Mariju Pletikosu i Margaretu Mađerić, državne tajnike u Ministarstvu za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, Katarinu Ivanković Knežević, državnu tajnicu u Ministarstvu rada i mirovinskoga sustava, Tomislava Dulibića i Željka Plazonića, dr. med., državne tajnike u Ministarstvu zdravstva, Tomislava Bobana i Krunoslava Katičića, državne tajnike u Ministarstvu državne imovine, te Nikolu Mažara, državnog tajnika Središnjeg državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje.

 2
PREDSJEDNIK
mr. sc. Andrej Plenković